

သတ်.တျ.တံး

(လူဂ်းဂ်းကပ် ခုးပပ်.သတ်တျ. တံး - မာခ်း
ကခ်းလပ်းသြျ.ဝိသုတ်.ထ တံးမံးဝံ.)

ဝါကျတည်ဆောက်နည်း အပိုင်း (၁)

- ဝါကျ ။ ။ ဝါကျဆိုသည်မှာ ဆိုလိုသည့်စကား အဓိပ္ပါယ်ပြည့်စုံပြီး နားထောင်သူကို နားလည်စေသော စကားတစ်ခွန်းစသည် တို့ဖြစ်သည်။
- တူခင်းစွမ်း ။ ။ ဝါကျ= တူခင်းစွမ်းကခ်းဝုးခခ်. မီးခေးပွင်, ကခ်းမခ်းခွံးဝုးခခ်. ဂုမ်,ထူခင်းသေ ပခ်းဂုးဂေ.ထွမ်, ပေးပွင်,လုံ ခခ်.ယပ်း။
- ကတ္တား။ ။ ကတ္တားဆိုသည်မှာ ပြုလုပ်တတ်သူကို ခေါ်ပါသည်။
ဂတ်.တျ. ကခ်းဝုးခခ်. ပီခ်းဂေ.ဂီတ်းသင်းယပ်း။
- ကံ ။ ။ ကံဆိုသည်မှာ အပြုခံအားလုံးကို ခေါ်ပါသည်။
ဂမ်,ကခ်းဝုးခခ်. ပီခ်းကခ်းထင်.ခမ်,တင်းသင်းယပ်း။
- ကြိယာ။ ။ ပြုလုပ်တတ်သော ကတ္တား၏ အင်အားအစွမ်းရည် လှုပ်ရှားမှုဖြစ်သော ပြုခြင်း၊ လုပ်ခြင်း၊ စားခြင်း၊ သွားခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။
ဂိဂီယျ, ကခ်းဝုးခခ်. မခ်းပီခ်း “ဂိခ်း၊ ဂျ၊ ပံ၊ ဂီတ်း” ကခ်းပီခ်းဂီတ်း တင်းတူင်.ခိုင် ခွင် ဂတ်.တျ.ယပ်း။

ပုဒ် ။ ။ ပုဒ်ဆိုသည်မှာ အခေါ်အဝေါ် (နာမ်)တစ်စု၊ သို့မဟုတ် ဝိဘတ်နှင့် တွဲထားသော နာမ်ကို ဆိုပါသည်။ ကြိယာများ လည်း ပုဒ်ပင်ဖြစ်ပါတော့သည်။

ဗျေး ။ ။ ဗျေးကခင်ဝုးခံ. ပီခင်ခခမ်,ခိုင်းကခင်ကခင် တၢင်, လံးလိုဝ်း; ကမ်,ခခေ ခခမ်,တင်းဝိဇတ်. ဂမ်းဂခေ ခခေ. ဂွင်.ဝုး ဗျေး= ပုဂ်းယဝ်း။ လိုဝ်းပီခင်ဂိုယု, ဂေး ပီခင်ဗျေးခခေ,ဂဝ်,ယဝ်း။

နာမ် ။ ။ နာမ်ဆိုသည်မှာ အခေါ်အဝေါ်ဟူသမျှကို (နာမည်တပ် ပြီး ခေါ်နိုင်သမျှကို) နာမ်ဟုခေါ်ပါသည်။

ခခမ်, ။ ။ ခခမ်,ကခင်ဝုးခံ. ဂးပီခင်ကခင်တၢင်,လိုဝ်းလံးတင်း သိုင်ခခေ. ဂွင်.ဝုးခခမ်,ယဝ်း။

ဝိဘတ် ။ ။ ဝိဘတ်ဆိုသည်မှာ ကတ္တားပုဒ်ဖြစ်သည်။ ကံပုဒ်ဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် ပုဒ်အမျိုးအစားနှင့် အဓိပ္ပာယ်ကို ခွဲခြားတတ် သော သည်၊ ကား၊ မှာ၊ က စသည်တို့ကို ဝိဘတ်ဟု ခေါ်ပါသည်။ ဤဝိဘတ်တို့ကား နာမ်နှင့်တွဲရသည့်အတွက် နာမ်ဝိဘတ်ဟု ခေါ်သည်။

ဝိဇတ်.။ ။ ဝိဇတ်.ကခင်ဝုးခံ. မခင်းလၢင်းမေ့ လတ်းမိင်,ပခေ ဗျေး တင်းတီးပွင်,မခင်းလး ဂွင်.ဝုးဝိဇတ်.ယဝ်.။

၁။ သည် - ကား - မှာ - က ဝိဘတ္တ ဆက်ရကတ္တားမှာ။

၂။ ကို - သို့ - အား ဝိဘတ်ကား ဆက်ငြား ကံပုဒ်မှာ။

၃။ ဖြင့် - နှင့် - နဲ့ ဆက်ခွဲရာမှန် အသုံးခံပြုပုဒ်မှာ။

မှတ်ချက်။ ။ သို့ ဝိဘတ်သည် **ဝနစ်**သစ်သဒ္ဒါတွင် ရှေးရှုရာပြ ဝိဘတ်ဟု သတ်မှတ်၏။ အားဝိဘတ်သည် ရံခါမှာသာ ကံကိုဟော၏။ အများအားဖြင့် လက်ခံပြု ဝိဘတ်ဖြစ်သည်။

ဝိဇတ်.ဟံ,တံး

1. ခံ. ပီခင်ဝိဇတ်. ဂတ်.တၢး။
2. တီၤ၊ ထိုင်တီၤ၊ လူၤ၊ လူၤတီၤ၊ သူၤ၊ သူၤတီၤ၊ လိုဝ်းခံ.လမ်း တၢ်းမၤးဂွံ. ဝိဇတ်. ဂၢမ်,။
3. ဂၢပ်၊ ဂၢပ်သေ တၢ်းဝုးဒေ ဂွံးခၢမ်,ဂွံ.ခေးလွံးယဝ်.။

လံးလွံးခၢမ်,

မြန်မာ
နာမ် + ဝိဘတ်တခုခု
(ဝါကျတစ်ခုမှာ ပုဒ်ပေါင်း
နှစ်ပုဒ် သုံးပုဒ်စသည်
တို့ပါရှိမှ ပြည့်စုံမည်။)

တံး
ခၢမ်, + ဝိဇတ်. ဂတ်.တၢး
ဝိဇတ်.ဂမ်,မ လဂျ, + ခၢမ်,
(ခင်းတူခင်းရှမ်း ခိုင်းကခင်ခံ.
ပေးမီးသွင်ခေး သၢမ်ခေးမၤးခပ်.
ဂခင်လွင်, လင်,တီမ်ထူခင်းယဝ်.။)

ဝါကျစုံခြင်း = ခပ်.ဂိုတ်းတူခင်းရှမ်း

မြန်မာ

ကတ္တားပုဒ် နာမ် + ဝိဘတ်	ကံပုဒ် နာမ် + ဝိဘတ်	ကြိယာ
မောင်မောင် + သည်	ထမင်း + ကို	စား၏
ရဟန်း + သည်	ကျောင်း + သို့	သွား၏
သူ + သည်	မလှ + ကို	ရိုက်၏
ကြောင် + သည်	ကြွက် + ကို	ခုတ်၏
ကျား + ကား	ကြောင်သား + ကို	မစားပါ

တီး

ခေးဂတ်.တၢ ခၢမ်, + ဝိဇတ်.	ခေးဂိဂိယၢ,	ခေးဂမ်, ဝိဇတ်. + ခၢမ်,
လံးလံး + ခံ.	ဂိခင်	တီး + ခပ်;
ဂျၢခင်း + ခံ.	ဂျ,	တီး + ဂျင်း
မခင်း + ခံ.	မင်	တီး + ယင်းလၢ.
မိင်း + ခံ.	ဝဂ်.	တီး + ခူ
သိုဝ် + ခံ.	ကမ်,ဂိခင်	ခိုဝ်.မိင်း

အသုံးခံပြုပုဒ်ရီ ဝါကျပုံစံ

ကတ္တားပုဒ် နာမ်+ဝိဘတ်	အသုံးခံပြုပုဒ် နာမ်+ဝိဘတ်	ကံပုဒ် နာမ်+ဝိဘတ်	ကြိယာပုဒ်
မောင်မောင်သည်	ဒုတ်ဖြင့်	မြေကို	ရိုက်၏
လယ်သမားသည်	တံစဉ်ဖြင့်	စပါးတို့ကို	ရိတ်၏
မလှသည်	ပုံးဖြင့်	ရေကို	ခပ်၏
ကျွန်တော်သည်	ဖေါင်တိန်နဲ့	စာကို	ရေး၏
သူသည်	မီးရထားဖြင့်	မန္တလေးသို့	သွားခဲ့၏

ဃၢ,တီး

ခေးဂတ်.တၢ ခၢမ်,+ဝိဇတ်.	ခေးလွံး ခၢမ်,+ဝိဇတ်.	ခေးဂိဂိယၢ,	ခေးဂမ်, ခၢမ်,+ဝိဇတ်.
လံးလံးခံ.	ကပ်ခွခင်.	မင်	တီး ငူး
လင်းခေးခံ.	ကပ်ခိင်း	ပတ်,	တီး-တူခင်းခပ်;
ယင်းလၢခံ.	ကပ်ပင်း	တိန်း	တီး ခမ်.
ဂပ်ခံ.	ကပ်ဂမ်လိုမ်း	တိမ်း	လိန်း
မခင်းခံ.	လွမ်းရထၢ	ဂျ,	မၢခင်းတလေး

နာမဝိသေသန

နာမ်ကိုအထူးပြုသောပုဒ် နာမဝိသေသနဟုခေါ်သည်။

ဈေးကုန်အမျိုးအစားနှင့်ပစ္စည်းပစ္စာ,ခေ. ဂွင်.ဝါး ခေမဝိသေသခေ
ယဝ်း။

ပြယုဂ် = တူဝ်ခေ

အထူးပြုပုဒ် + နာမ်ပုဒ်
သော + နာမ်

လှပသော + မိန်းကလေး
နီသော + ပန်း
ပျံ့နေသော + ငှက်
ခြေကျိုးသော + လူ
ပျင်းရိသော+မိန်းကလေး
သဘောကောင်းသော+လူကြီး

ခေမ, + ဈေးကုန်အမျိုးအစား
ခေမ, + ကုန်

ယိုင်း + ကုန်အမျိုးအစား
မွှာ, + ကုန်လီင်
ခရု. + ကုန်မိခင်ယူ,
ဂူခင်း + ကုန်အမျိုးအစား
ယိုင်းကွတ်, + ကုန်ခေမ.
ဂူခင်းလူင် + ကုန်လူင်

ဝါကျ = တူခင်းဂွမ်း

1. လှပသော မိန်းကလေးသည် မရွှေကြာဖြစ်သည်။
ယိုင်းသတ် ကုန်အမျိုးအစားလီခေ. ပီခင်းယိုင်းမူဝ်ခင်းယဝ်း။
2. နီသောဤပန်းသည် နှင်းဆီပန်းဖြစ်သည်။
မွှာ,ကုန်လီင်ခေ. ပီခင်းမွှာ,ဂါးလင်းယဝ်း။
3. ပျံ့နေသော ငှက်သည် သိန်းငှက်ဖြစ်သည်။
ခရု.ကုန်မိခင်ယူ,ခေ. ပီခင်းဂူ.ယိုင်းယဝ်း။

- 4. ခြေကျိုးသောလူသည် ထမင်းကို တောင်းနေ၏။
ဂူခင်း ကခင်တိခင်ရှက်ခင်. ယွခင်းဂိခင်ခင်ယပ်း။
- 5. ပျင်းရိသောမိန်းကလေးသည် စာကိုမကျက်ပါ။
ယိင်းသင် ကခင်ခါခင်.ခင်. ကမ်,ကါခင်,လိက်း။

ဘာသာပြန်ခြင်း

(1)တခါသော် (2)တံငါ တစ်ဦးသည် (3)မြစ်ထဲမှ (4)သရက် သီးကြီးတစ်လုံးကို (5)ရသဖြင့် (6)ဘုရင်ကြီးထံ (7)သွားဆက်၏။

(1)သရက်သီးမှာ အရသာကောင်းလွန်း၍ (2)သရက်ပင်ကိုရှာဖွေ သောအခါ (3)မြစ်ညှာတွင် (4)တွေ့ရ၏။

(1)မိုဝ်းယမ်းခိုင်၊ (2)မေပုဂျေခိုင်ခင်. (5)လိမ္မော်,မိုင်း၊ (4)လှိုင်လှိုင်,ခိုင်၊ (3)တီးခင်းမေးခင်.သေ၊ (7) ဂျှ,သက်; (6)ထိုင် တီးခင်ဂျေခမ်းယပ်း။

(1)ဂွပ်းမက်,မိုင်းဝါခင်,ခေ့,လေး; (2)မိုဝ်းကခင်သွက်,ရှာတူခင်း; မက်,မိုင်းခခင်. (4)လိမ္မော်တီးရှင်မေးခင်.ယပ်း။

(1)ဘုရင်ကြီးသည် (2)သရက်ပင်ကို (3)ရဲမတ်များဖြင့် ဝိုင်း ထား၍ (4)သရက်ပင်ပေါ်တွင် နေထိုင်ကြသော (5)မျောက်ငါးရာတို့မှာ (6)အလွန်ကြောက်ကြလေသည်။

(1)ခုခင်ဂျေခမ်းခင်. (3)ကပ်တင်းသိုက်စိတ်.လွမ်. (2)တူခင်း; မက်,မိုင်းသေ (5)လှိုင်ပီခင်လိင်းခပ်ရှားပက်, (4) ကခင်ယူ,ခိုင်တူခင်း; မက်,မိုင်းခခင်. (6)ပီခင်ကခင်ရှင်လှိုင်,လှိုင်,လှိုင်.ယပ်း။

(1) ထိုအခါ (2)မျောက်ဘုရင်ကြီးသည် (3)“အသင်တို့ (4)မကြောက်ကြနှင့် (5)အကျွန်ုပ် ကယ်ပါအံ့”။

(1) ရမ်းခခေင် (2)ရှေ့ခမ်းလင်းလှိုင် လင်း,ဝါး (3)“သူ (4)ယု,ပေရှင် (5)ဂင် တေဂီဝ်,ခေပခင်လံ။

(1) မျောက်ဘုရင်ကြီးသည် (2)တဘက်ကမ်းသို့ (3)ခုန်ကူးသွားပြီး (4)နွယ်တစ်ချောင်းကိုဖြတ်ကာ (5)အဖျားတစ်ဖက်ကို (6)သစ်ပင်ကိုချည်ကာ (7)ပြန်ခဲ့လေသည်။

(1)ရှေ့ခမ်းလင်းခေံ. (3)ဝီခင်ခမ်းဂျု, (2)ဇာံ,ဇာင်,ပုခင်.သေ (4)တတ်းကပ်လိုက်;ခိုင်းသီခင်းခိုင်း;သေ (5)ရှုတီး;လိုက်;ဇာံ,ခိုင်း; (6)မတ်.လင်းတူခင်းမံ.သေလေး; (7)ပွန်းခိုင်းမးယမ်း။

(1)နွယ်ကြီးသည် (2)အနည်းငယ်တိုသွား၍ (3)သရက်ကိုင်းကို (4)လက်ဖြင့် (5)ဆွဲထားရလေ၏။ (6)“ကဲ့ (7)ငါ့ကိုယ်ပေါ်ကပဲ (8)နင်းပြီး ပြေးကြပေတော့”။

(1)ခိုင်းလိုက်;ခေံ. (2)ကပ်ပွတ်းဂျု,ဂိတ်းခိုင်း;သေ (4)လံးကပ်မိုင်း (5)လခင်ရှုးဝံ. (3)တီးဂိုင်,မာင်,မူင်းယမ်း။ (6)“ဂိုင်း (7)တံ,ဂျု,တီးခိုင်းလင်ဂပ်သေ (8)လီခင်းပံးတု.။

(1)ငယ်သားများသည် (2)မျောက်ဘုရင်ကြီးကိုယ်ပေါ်မှ (3)နင်းပြီး (4)တဖက်ကမ်းသို့ (5)ပြေးကြ၏။

(1)လင်းလိုင်းကွခင်းခေံ. (3)ယိပ်,တံ,ဂျု, (2)တီးခိုင်းလင် ရှေ့ခမ်းလင်းလှိုင်သေ (5)ကွခင်းပံးဂျု, (4)တီးဇာံ,ဇာင်,ပုခင်.ယမ်း။

(1)နောက်ဆုံးကျန်သော (2)မျောက်တစ်ကောင်ကမူ (3)အ
ကောက်ကြံသောစိတ်ဖြင့် (4)“ဒီတခါတော့ (5)ငါ့အတွက် (6)ကလဲ့စားချေ
ဖို့ (7)အခွင့်ကောင်းပဲ” (8)ဟုဆိုပြီး (9)မျောက်ဘုရင်ကြီးပေါ်သို့ (10)တ
အားခုန်ချပြီး ပြေးလေ၏။

(2)လိင်းတူင်ခိုင်; (1)ကခင်ဂိုတ်းလိုခင်းပိုခင်းခံ.ေတ.လမ်း
(3)မီးတင်းလုံဂူတ်.ေငြေသေေလးဝုး (4)“ဂမ်းခံ.ေတ.လမ်း (7)ပီခင်
ယမ်းမာခ် (5)ပုခင်းတု,ဂပ် (6)တု,ေတလံးတွပ်,တီခင်းဂခင်ယပ်း”
(8)ခံသေ (10)ဝီခင်သို့, (9)တီးခိုင်တူင်ခုခင်လိင်းလူင် ဂိုင်းဂိုင်းယပ်.
သေ ပံးပီတ်းဂု,ယပ်း။

(1)ငယ်သားအားလုံး လွတ်မြောက်သွားသော်လည်း (2)မျောက်
ဘုရင်ကြီးမှာ (3)ခါးကျိုးသွား၍ (4)ပြင်းထန်စွာ (5)ဝေဒနာခံစားနေရ၏။

(1)ဂူခင်းကွခင်,တင်းသီင်း လွတ်းပူခင်း.ဂု,ေတတု.ေဂျး (2)ခုခင်
လိင်းလူင်ေတ. (3)ကပ်ဂိုင်းဂု,ေသေ (5)လံးလီပ်းဂိုခင်း (4)ခေ,
လူင်လင်ယပ်း။

(1)နောက်ဆုံးတွင် (2)မဟန်နိုင်တော့ပဲ (3)ပြုတ်ကျသွားလေတော့
သည်။

(1)ဂမ်းလိုခင်းသုတ်း (2)ကမ်,လင်းဂိုတ်းဂု,ေလံးသေ (3)ကပ်
လုတ်းတူဂ်းဂု,ယပ်း။

(1)လူအများ ရောက်လာကြသောအခါတွင်မူ (2)မျောက်ဘုရင်
ကြီးမှာ (3)အသက်မရှိတော့ချေ။

(1)ဂမ်းမိုဝ်း; ဂူခင်းတင်းလံ, ဂူတ်းထိုင်မုးခခေ. (2)ခုခင်လိင်း
လူင်ခံ. (3)သီင်းသင်းဂု,ယပ်း။

(1)သို့ဖြစ်၍ (2)သရက်ပင်ကြီးအောက်တွင်ပင် (3)ကောင်းမွန်စွာ မြှုပ်နှံလိုက်ကြလေတော့သတည်း။

(1)ရှိုတ်းခခေင်(ဂွပ်းခခေင်)ကွခ်ဇင်ပခင်လီလီငါမ်းငါမ်း (2)တီး တူခင်းမာ်,မူင်းခခေင်. ဂူလ်းခခေင်,ဂပ်,ယပ်း။

(1) တိရိစ္ဆာန်ဖြစ်သော်လည်း အာဇာနည်ပီသလှပါပေတယ်။

(1) ပိဂ်.သမ်.ပီခင်သတ်းဂူလ်းဂေး; ပီခင်ဂေး.ရှတ်းရှာခင်ဒတ.ဝး; ယပ်း။

ဝါကျ အပိုင်း (၂)

1. အား - မှာ - ကား ဆက်ငြား လက်ခံပြုပုဒ်မှာ။
2. မှ - က ဤဝိဘတ္တ ဆက်ရထွက်ခွါရာ ပြုပုဒ်မှာ။
3. ၎င်း - မှာကား ဆက်ငြား ပိုင်ဆိုင်သူမှာ။
4. ဤ - မှာ - တွင် - ဝယ် - က ငါးဝိဘတ္တ ဆက်ပ အချိန်ပြုပုဒ်နှင့် နေရာပြုပုဒ်မှာ။
5. ၎င်း - ကြောင့် - သောကြောင့် - သဖြင့် ဆက်နှင့်အကြောင်း ဟိတ်မှာ။

တီး

1. တီးရှင်း - ရှိုး လှို.တီးဂေး.ရှပ်.ကပ်။
2. လှို.၊ လှို.တီး ပီခင်တီးကွင်းထပ်ကွက်၊။
3. နှင် ဒခမေဂ်,ဂပ်းနှင်လပ်း။
4. တီး၊ ရှိုးတီး ခပ်းပီခင်တီးကွင်းထင်သပ်း။
5. ယွခင်.၊ ဂွပ်း၊ ပိုပ်း၊ ယွခင်.ပိုပ်း၊ ဂွပ်းပိုပ်း လိုဝ်းခင်. မခင်း တိုခင်းဒခေင်. လာပ်းနှိုပ်းငပ်းခင်း။

ခေးတီပွင်,

ခေးရှပ်. = ခေးရှပ်.ကခင်ဝုးခဲ. ပီခင်ဂေး.ကခင်ရှပ်.ကပ်ခိုင်;ခူဝ်း
လီင်း တၢင်းရှီတ်း ကခင်ပိုင်;ပခင်မးခခေ.ယပ်း။ တၢ,
တေ ဂှ်းဂှ်းလီင်းဝုး ပီခင်ခေးရှပ်.ခခေ. တီးရှင်း-ဂှ်း
ဝိဇတ်.သွင်ကခင်ခဲ. ပိုင်;ပခင်ယပ်း။ (ခေးရှပ်.-လက်ခံ
ပြုပုဒ်)။

ခေးထွခင်ကွက်, = ခေးထွခင်ကွက်,ကခင်ဝုးခဲ. ပီခင်တီးဂတ်.တၢး
ဂိဂိယု,ခပ် ဖၤတတ်,ကွက်,ခခေ.ယပ်း။ တၢ,ဂှ်းဂှ်းလီင်းဝုး
ပီခင်ခေးထွခင်ကွက်,ခခေ. လုဂ်.၊ လုဂ်.တီး ဝိဇတ်.
သွင်ကခင်ခဲ. ပိုင်;ခပေခင်ယပ်း။ (ခေးထွခင်ကွက်,-
ထွက်ခွါပြုပုဒ်)။

ဝိဇတ်.ဂပ်းခွင်လဝ်း = ခွင်၊ ဝိဇတ်.ကခင်ခဲ. မခင်းလခင်ကပ် ခူဝ်း
လီင်းဂပ်းသိုပ်,ပခင်လဝ်းယပ်း။ (ဝိဇတ်.ဂပ်းခွင်လဝ်း -
ပိုင်ဆိုင်ခြင်းပြဝိဘတ် (ဇါ)။

ခေးခေကွင်းထင်သပ်း = ခေးခေကွင်းထင်သပ်း ကခင်ဝုးခဲ.
ပီခင်ထု,ခေတခင်းသပ်း ခွင်ဂှ်းယိုင်;ယိုင်;ယပ်း။ တၢ,ဂှ်း
ဂှ်းလီင်းဝုး ပီခင်ခေးကွင်းထင်သပ်းခခေ. တီး၊ ဂးတီး
ဝိဇတ်.လိုင်;ခဲ. ပိုင်;ခပေခင်ယပ်း။ (ခေးခေကွင်း
ထင်သပ်း - နေရာပြုပုဒ်)။

ခေးခေလွင်း = ခေးခေလွင်းကခင်ဝုးခဲ. မခင်းပီခင်လွင်းတၢင်း
သၢင်,တေ,လး လွင်းတၢင်းကမ်,သၢင်,တေ, ဂှ်းလိုင်.
ဂှ်းယိုင်;ယပ်း။ တၢ,ဂှ်းဂှ်းလီင်းဝုး ပီခင်ခေးခေလွင်းခဲ
ခခေ. “ယုခင်.၊ ယုခင်.ပိုင်;၊ ပိုင်;၊ ဂွပ်;၊ ဂွပ်;ပိုင်;”
လိုင်;ခဲ. ပိုင်;ခပေခင်ယပ်း။ (ခေးခေလွင်း -
အကြောင်းပြုပုဒ်)။

လက်ခဲပြုပဒ်ဝါကျပုံစံ

မြန်မာ

ကဏ္ဍပုဒ် နာမ် + ဝိဘတ်	လက်ခဲပြုပုဒ် နာမ် + ဝိဘတ်	ကံပုဒ် နာမ် + ဝိဘတ်	ကြိယာ
အမေ+သည်	ညီမမိငယ်+အား	မုန့်+ကို	ပေး၏
မလှသည်	ရဟန်း+အား	ဆွမ်း+ကို	လောင်းလှူ၏
သင်က	ဘယ်သူ+အား	ပစ္စည်း+ကို	ပေးသနည်း
မောင်မောင်သည်	သူတောင်းစားအား	ထမ်း+ကို	ပေး၏
ဆရာတော်သည်	တပည့်+တို့အား	ဘာ+ကို	ဟောကြားသနည်း
ဆရာတော်သည်	တပည့်တို့အား	တရားတော်+ကို	ဟောကြား၏

တူခဲးဂုမ်းကခဲပုးခေးဂုပ်.

တံး

ခေးဂုတ်.တုး ခဲးမံး,ဝိဘတ်.	ခေးဂုတ်ဂုယု,	ခေးဂုမ်း, ဝိဘတ်.+ခဲးမံး,	ခေးဂုပ်. ဝိဘတ်.+ခဲးမံး,
ငမး+ခဲး.	ပခဲး	တီး+ခဲးမုခဲး	ဂုး+ခဲးငံ့.ယိင်း
ယိင်းလု.ခဲး.	လွင်းလု,	ခဲးမုခဲး	ဂုးလင်းလုခဲး
မုး	ပခဲး	တၢင်းလု,	ဂုးငံ့
လံးလံးခဲး.	ပခဲး	ခဲး	ဂုးဂုခဲးယုခဲး
လင်းမုးခဲး.	ဂုးပခဲး	ဂုးသင်	ဂုးလိင်းတပး
လင်းမုးခဲး.	ဂုးပခဲး	ထမ်း	ဂုးလိင်းတပး

ထွက်ခွါရာပြပဒ်ဂီဝါကျပုံ

မြန်မာ

ကဏ္ဍပုဒ် နာမ်+ဝိဘတ်	ထွက်ခွါရာပြပုဒ် နာမ်+ဝိဘတ်	လိုရာပြည့်ပုဒ်	ကြိယာပုဒ်
သင်သည်	မူဆယ်မှ		လာသလော
ကျွန်တော်သည်	မေမြို့မှ		လာပါ၏
နမ့်ခမ်းမန်းကားသည်	နမ့်ခမ်းမှ	မန္တလေးသို့	မောင်းနှင်နေ၏
မောင်မောင်သည်	ကျောင်းက	ဆင်းပြီးအိမ်သို့	ပြန်၏
မုဆိုးသည်	တောမှ	သမင်ကိုထမ်းပြီး	လာနေ၏
နမ့်ခမ်း+မူဆယ် ကားလမ်းသည်	မူဆယ်မှ	နမ့်ခမ်းထိ(၁၉)မိုင်	ဝေး၏

တူခင်းဂွမ်းကခပ်ပုး ခေးထွင်ကွက်,

တံး

ခေးဂတ်.တၢ ခေမ်,+ဝိဘတ်.	ခေးထွင်ကွက်, ဝိဘတ်.+ခေမ်,	ခေးဂီဝါယု,	ခေးလုပ်,သို့,
မိုးခံ့.	လုဂ်.တီး+မူလေး	မးကျေး;	
ဂပ်ခးခံ့.	လုဂ်.မေ,မိပ်.	မးကျေး;	
ဂးခေမ်.ခမ်းမခံးခံ့.	လုဂ်.တီးခေမ်.ခမ်း	ဂျေးလုင်ယု,	လူးမခံးတလေးယပ်း;
လံးလံးခံ့.	လုဂ်.တီးဂုင်ဂီခံး	ပွဂ်းမး	တီးဂီခံးယပ်း;
မူးသိုဝ်းခံ့.	လုဂ်.တီးထိုခံ့,	မိဂ်,	ဂွင်မးယု,
သီခံးတၢင်းဂးမူ,လေး တၢင်းခေမ်.ခမ်းခံ့.	လုဂ်.မူ,လေး တေး,ခေမ်.ခမ်း	ဂံ	19 လဂ်းယပ်း။

ပိုင်ဆိုင်ခြင်းပြပဒ်

သူ၏ပိုက်ဆံ။	သူ၏သား။	မောင်မောင်၏သမီး။
ငိုခမ်းခွင်မခမ်း။	လုဂ်းလုဂ်းခွင်မခမ်း။	လုဂ်းသုဂ်းခွင်လုဂ်းလုဂ်း။

ကျွန်တော်၏အိမ်။	မလှ၏စာအုပ်။	ဖေဖေ၏ကား။
ဂိုခမ်းခွင်ဂဝ်ခး။	ပပ်.ခွင်ယိင်းလု။	ဂုးခွင်ဂုး။

1. ကျွန်တော်၏ကားသည် အပြာရောင်ဖြစ်ပါသည်။
2. သူ၏မြင်းသည် မြင်းဖြူ ဖြစ်ပါသည်။
3. သူမ၏ကြောင်သည် အခန်းထဲမှာ ရှိသည်။
4. သူ၏ စာအုပ်သည် သေတ္တာထဲမှာ ရှိသည်။
5. အမေ၏ ပိုက်ဆံသည် စာပွဲပေါ်မှာ ထားသည်။
6. ကျွန်တော်၏ အင်္ကျီကို နံရံမှာ ချိတ်ထားပါ။

1. ဂုးခွင်ဂဝ်ခးခေံ. ပီခင်သီသွမ်,ဂေုး။
2. မု.ခွင်မခမ်းခေံ. ပီခင်မု.ယိုဂ်,ဂေုး။
3. မိမ်းခွင်မခမ်းခေံ. မီးယု, ခင်းဂွင်,ဂေုး။
4. ပပ်.လိဂ်းခွင်မခမ်းခေံ. မီး ခင်းတိုဂ်,ဂေုး။
5. ငိုခမ်းခွင်မခမ်းခေံ. ဝံ. တီးခိုဝ်ယိုခင်ဂေုး။
6. သိုဝ်းဂဝ်ခးခေံ. ကဝ်ခိခင်(ဂွံး)ဝံ. တီးယုလု။

တီးတွင်း = ပေးလပ်.ပိတ်း ဝိဇတ်.(ခွင်)ခေံ. ဂှံခေံ ပီခင်မုး
ခေးလတ်းတီး ခင်းခေးမာခင်ယပ်.။

နေရာပြပဒ်ဂီဝါကျပုံစံ

မြန်မာ

ကဏ္ဍပုဒ် နာမ်+ဝိဘတ်	နေရာပြပုဒ် နာမ်+ ဝိဘတ်	လိုရာပြည့်ပုဒ်	ကြိယာ
ဆရာတော်သည်	ဇေတဝန်ကျောင်း၌		နေသည်
သူသည်	အထက်တန်းကျောင်းမှာ		စာသင်နေသည်
ငါးတို့သည်	ရေဝယ်		ပျော်မြူးကြ၏
	ရှေးတုန်းက		ဖြစ်ခဲ့ဘူး၏
	နန္ဒဝန်ကျောင်းတွင်	သံဃာ(၅၄)ပါး	ရှိ၏
ညီလာခံသည်	မြို့တော်ခန်းမတွင်		ကျင်းပ၏

တူခင်းဂုမ်းကခပ်ပုးခေးအေ ကွင်းထင်သမ်း

တီး

ခေးဂတ်;တုး ခေမ်,+ဝိဖတ်.	ခေးဂီဝါယု,	ခေးကွင်းထင်သမ်း ဝိဖတ်.+ခေမ်,
လင်းခူးခေံ.	ယု,	တီး+ဝတ်.ဂေတဝခင်ယမ်း;
မခင်းခေံ.	သွခင်လိဂ်းယု,	တီးဂုင်းဂှခင်းလခင်း.သုင်ယမ်း;
ပုခပ်ခေံ.	ကွခင်မူခင်းယု,	ဂးတီး+ခေမ်.ယမ်း;
	ယမ်းပီခင်မး	လိမ်မိုဝ်း+ပခင်ဂွခင်းယမ်း;
ပင်ဂုမ်လူင်ခေံ.	ဧတ,တင်း;	တီးဂျေဂုင်းယမ်း။

အကြောင်းပြပဒ်ဝါကျပုံစံ

မြန်မာ

ကဏ္ဍပုဒ် နာမ်+ဝိဘတ်	အကြောင်းပြပုဒ် နာမ်+ဝိဘတ်	လိုရာပြည့်ပုဒ်	ကြိယာပုဒ်
မောင်မောင်သည်	နေမကောင်းသောကြောင့်	ကျောင်း	မတက်နိုင်ပါ
မလှသည်	ခြေထောက်နာသဖြင့်	ဈေးသို့	မသွားနိုင်ပါ
သူတို့သည်	ကားပျက်သည့်အတွက်	ခရီး	မဆက်နိုင်ခဲ့ပါ
	မောင်မောင်ကြောင့်	အလုပ်ကို	လုပ်မဖြစ်ပါ
ကျွန်တော်တို့သည်	မိုးရွာနေ၍	အလုပ်ခွင်သို့	မသွားနိုင်ပါ
	ဓားမြတို့ကြောင့်	လူများ	မချမ်းသာရ

တူခင်းဂွမ်းကန်ပျး ချေးအလွင်း

တံး

ချေးဂတ်.တု အေမ်,+ဝိဘတ်.	ချေးအလွင်း ဝိဘတ်.+အေမ်,	ချေးဂိုယု,	ချေးလှုပ်,သို့,
လံးလံးအံ.	ဂွပ်;ကမ်,ယု,လီလး	ကမ်,ခိုခဲး	ဂှ်းဂှ်းလံး
ယိင်းလု.အံ.	ဂွပ်;ပိုဝ်း;တိအ်လိပ်းလး	ကမ်,ဂှ်,လံး	တီးဂတ်,
လိုဝ်းခပ်အံ.	ပိုဝ်း;ဂုးလိပ်းလး	ကမ်,သိုပ်,	ခပ်းတင်းလံး
	ဂွပ်;လံးလံးလး	ကမ်,ဂှ်,လံး	ဝိင်းလိုပ်,
လိုဝ်းဂုးချးအံ.	ယုအံ.ပိုဝ်း;ဟုအ်လး	ကမ်,ပိအ်	ဂှ်းဂတ်
	ယုအံ.ဂုအ်းလုအ်လး	ကမ်,လံး	ဂတ်းယိအ်

သို့ပ်, တွမ်း, ပိဗတ်.

- ၁။ အလိုက်၊ အရ၊ အလျောက်၊ အားလျော်စွာ။
- ၂။ နှင့်၊ နှင့်အတူ၊ နှင့်အညီ၊ နှင့်အမျှ၊ ယှဉ်တွဲပြုဝိဘတ်ဟုမှတ်။
- ၃။ တွင်၊ အနက်၊ အထဲမှာ၊ အထဲမှာဤလေးဖြာ၊ မှတ်ပါထုတ် ဆောင်ရာ ပြုဝိဘတ်။
- ၄။ ငှါ ၊ အလိုငှါ ၊ ဖို့ ၊ အဖို့ ၊ အတွက် မှတ်လျက် ရည်စူးချက် ဝိဘတ်ပါ။
- ၅။ တိုင်တိုင်၊ တိုင်အောင်၊ ပတ်လုံး၊ လုံးလုံး၊ သုံးပနေရာဆက် တိုက်ပြုပုဒ်နှင့် အချိန်ဆက်တိုက်ပြုပုဒ်နက်မှာ။

* တီးတွင်း= ပိဗတ်.မိခင်; “လိုက်လျောပြုဝိဘတ်” ခန့်. ပေးကပ်ဇာ၊ တီးဝါးခန့် မခင်းခင်းခင်း သမ်းပခင်းထ - ခေးလင်းဂပ်းဂျ၊ ယင်း။ တေလီးကပ် ခေးလင်းဂပ်း- “ထွမ်း၊ ထွမ်းခင်း၊ ပီင်း၊ ပီင်းခင်း၊ လိုင်းခင်း,” လိုင်းခန့်. ပိခင်းလီးဂခင်းယင်း။

1. ဧလး၊ တင်း၊ ဧလးတင်း၊ ရှင်.ပိဗတ်.ခင်းရှမ်းဂိုင်းဂခင်း။
2. ခင်း၊ ခင်းဂျ၊ ရှင်.ပိဗတ်. ကခင်းလိုင်းထွခင်းကွင်း၊။
3. ခင်းရှင်၊ တျ၊ ပုခင်းတျ၊ ဧခမေဂ်၊ဂျ၊ ပိဗတ်.ပုခင်းခွင်လင်း။
4. တေျ၊ တေျထိုင်၊ တင်း ခင်းပိခင်း ပိဗတ်.ခခခင်းတင်းရှမ်း မိုင်း။

ခေးတီးပွင်,

1. ခေးခခရှမ်းဂိုင်းဂခင်း - ခေးခခရှမ်းဂိုင်း ကခင်းဝါးခန့်. မခင်း တီးကပ် ခေးခခမ်း၊တင်၊ကခင်း ပျးရှမ်းရှင်းဂခင်းယင်း။ တျရှမ်းရှမ်း လိုင်းဝါး ပိခင်းခေးရှမ်းဂိုင်းဂခင်းခခင်း. “ဧလး၊ တင်း၊ ဧလးတင်း” ပိဗတ်.သမ်ကခင်းခန့်. လိုင်းခခပခင်းယင်း။
(ခေးခခရှမ်းဂိုင်းဂခင်း - ယှဉ်တွဲပြုပုဒ် - သဟာဒိယောဂပုဒ်)

2. ချေးခေတီးလှိုင်းထွခင်ကွက်, - ချေးခေ တီးလှိုင်းထွခင်ကွက်, ကခင်ဝုးခံ. မခင်းခေတီးကွင်း တျ,တေလှိုင်းထွခင် ကခင်ခီမ်. ဧလ; ကခင်လှမ်. ခေ.တီဂ်;ဂခင်ယဝ်း။ တျ,တေလှိုင်းထွခင်.လီင်းဝုး ပီခင်ချေးခေ တီးလှိုင်းထွခင်ကွက်,ခခေ. “ခင်း၊ ခင်းဂျး” ဝိပတ်.သွင်ကခင်ခံ. လီင်းခေယဝ်း။

(ချေးတီးလှိုင်းထွခင်ကွက်, - ထုတ်ဆောင်ရာပြပုဒ် - နိဒ္ဒါရဏ)

3. ချေးခေပေခင်းခွင်လဝ်း; - ချေးခေပေခင်းခွင်လဝ်း; ကခင်ဝုးခံ. မခင်းခေဝုး “ခွင်းပုခင်းတျ,ခွင်ဂေ.ခခေ.၊ ခွင်ဂေ.ခခေ.” ခံ ယဝ်း။ တျ,လှိုင်းထွခင်.လီင်းဝုး ပီခင်ချေးခေပေခင်းခွင်လဝ်းခခေ. “တျ,၊ ပုခင်းတျ,” ဝိပတ်.သွင်ကခင်ခံ. လီင်းခေယဝ်း။

(ချေးခေပေခင်းခွင်လဝ်း;-ရည်စူးချက်ပြပုဒ်-သဒတ္တသမ္ပဒါပုဒ်)

4. ချေးခေခေဝါး - ခါးကခင်ဝုးခံ. မီးခါးယါမ်းဂျ,လ ခါး တါး၊ တါးဂံ ခံ မီးသွင်ယိုင်းယဝ်း။ တျ,လှိုင်းထွခင်.လီင်းဝုး မခင်း ပီခင်ချေးခေခေဝါးတါးတါးသွင်ခခေ. “တါး၊ တေ,၊ တေ, ထိုင်” ဝိပတ်.သမ်ကခင်ခံ. လီင်းခေယဝ်း။

(ချေးခေခေဝါး;- နေရာဆက်တိုက်ပြပုဒ်နှင့် အချိန်ဆက်တိုက် တိုက်ပြပုဒ်- အစွန္တသံယောဂ)

1. တူဝ်ဒေဝေဂ်.ဂျ - ဝါကျပုံစံ

လါးဝိ.ပေ,တံး
ခါမ်,+ဝိပတ်.+ခါမ်,

လါးလါး+တင်း+ယိုင်းသ့
လါးလါး+လိမ်တင်း+ယိုင်းသ့
ဂျ,လမ်+ဧလ;+ခွင်

မြန်မာလို နာမ်ဝိဘတ်တွဲပုံ
နာမ်+ဝိဘတ်+နာမ်+ကတ္တား
နာမ်+ဝိဘတ်။

မောင်မောင်+နှင့်+မကြည်မေတို့
မောင်မောင်သည်+မကြည်မေနှင့်
ကျီးကန်းသည်+ရွှေသမင်နှင့်။

ဘာသာပြန်ခြင်း

1. လုံးလုံးတင်းယိုင်းသို့ ကွန်ဂျူတီးဂတ်၊
မောင်မောင်နှင့် မကြည်မေတို့သည် ဈေးသို့ သွားကြ၏။
2. လုံးလုံး ဂျူတီးဂတ်၊ တင်းယိုင်းသို့။
မောင်မောင်သည် မကြည်မေနှင့် ဈေးသို့ သွား၏။
3. လုံးလုံး ဂျူတီးဂတ်၊ လူလုံးတင်းယိုင်းသို့။
မောင်မောင်သည် မကြည်မေနှင့်အတူ ဈေးသို့ သွား၏။
4. ဂျူလမ်တင်းဂျင်ခမ်းခံ၊ ပိခင်တီးဂျေဂခင်ယပ်;။
ကျီးကန်းနှင့် ရွှေသမင်သည် မိတ်ဆွေဖြစ်ကြ၏။
5. ဂူခင်းလုံးခပ်လေးငှက်ယိုင်းခပ် ကွန်ဂျူတီးဂတ်ခင်ယပ်;။
ယောက်ျားတို့နှင့် မိန်းမတို့သည် အလုပ်ကို လုပ်ကြ၏။
ယောက်ျားတို့သည် မိန်းမတို့နှင့် အလုပ်ကို လုပ်ကြ၏။

ခေးခေတီးလို့ဂ်;ထွခင်ကွန်,

တူဂ်ခေတူခင်းဂျမ်း- ထုတ်ဆောင်ရာ ပြဝါကျပုံစံ

လုံးဝံ.ပေ၊တီး

ဝိပတ်. + ခေမ်,ဝထခင်းခေမ်

ခင်းဂျူး + ဂူခင်းပေသင်ခပ်

ခင်းဂျူး + တူဂ်သတ်တင်းလံ

မြန်မာလိုထားပုံ

ဗဟုဝစနနာမ် + ဝိဘတ်

နတ်လူတို့ + တွင်။

တိရိစ္ဆာန်များ + ထဲတွင်။

ဘာသာပြန်ခြင်း

1. ခင်းဂျးဂူခင်းဗီသင်ခပ် ငြးပီခင်လဝ်းခဲ. မိတ်းသုင်သုတ်းပိုခင်းယဝ်း။
နတ်လူတို့တွင် မြတ်စွာဘုရားသည် အမြင့်မြတ်ဆုံး ဖြစ်၏။
2. ခင်းတူင်သတ်းတင်းလံ သင်,သီ;ခဲ. ငှတ်းရှာခင်တွခင်းပိုခင်းယဝ်း။
တိရိစ္ဆာန်များထဲတွင် ခြင်္သေ့သည် အရဲရင့်ဆုံး ဖြစ်၏။
3. ခင်းဂျးယိုင်းခပ် လိုက်;တင်,ယိုင်းမူဝ်ခမ်း ပိခင်ရှပ်ပဝ်းယဝ်း။
မိန်းမများထဲမှ မရွှေကြာကို ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြောက်သည်။
4. ခင်းမခင်းချးရှပ်းခပ်ခဲ. ယိုင်းကွခင်,ခဲ. ငှာင်းလီတွခင်းပိုခင်းယဝ်း။
ကျွန်ုပ်တို့ရွာအထဲမှာ မလေးသည် အလှပဆုံးဖြစ်၏။
5. ခင်းဂျးဂွင်းမူးခင်းမိုင်းမခင်းခဲ. ဂွင်းမူးသူလ်,တိဂုင်,ခဲ. နီမ်.တွခင်း
ပိုခင်းယဝ်း။
မြန်မာပြည်ရှိ စေတီတို့တွင် ရွှေတိဂုံစေတီသည် ခန့်ညားဆုံးဖြစ်၏။

ခေးငခပေခင်းခွင်လဝ်း တူင်ခတေခင်းဂှမ်း- ရည်စူးချက်ပြ ဝါကျပုံစံ

လံးဝံ.ဗေံ,တံး

ဝိဗေတ်. + ခခမ်,

ပုခင်းတျ, + ဂပ်ချး

တျ, + ခခိပ်.ပခခင်,

ပုခင်းတျ, + ခခိပ်.ပခခင်,

မြန်မာလိုပုဒ်အနေအထား

နာမ် + ဝိဘတ်

ကျွန်တော် + အတွက်

နိဗ္ဗာန် + အကျိုး

နိဗ္ဗာန် + အလိုငှါ

ဘာသာပြန်ခြင်း

1. ငိုခဲး ပုခဲးတျ,ဂဝ်ခဲး; ပီခဲးကခဲးလို့။
ကျွန်တော် အတွက် ပိုက်ဆံသည် ဘယ်ဟာလဲ။
2. ကဝ်ခဲးဝိ. ပုခဲးတျ,မခဲးခလး။
သူ့အတွက် ထမင်းကို ချန်ထားပါ။
3. လိုဝ်းရှ်းရှိုတ်းဂုသူလ်,တၢင်းလီ ပုခဲးတျ,ခိပ်.ပခဲး,ယဝ်း။
ကျွန်ုပ်တို့သည် နိဗ္ဗာန်အလို့ငှါ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို လုပ်ကြ၏။
4. မခဲးခိ. ခတ်းလို့ရှိုတ်းဂခဲးယူ, တျ,ခရးရှိုခဲးခိုခဲးယို,ယဝ်း။
သူသည် အိမ်ထောင်ရေး တိုးတက်ရေးအတွက် အလုပ်ကို ကြိုးစား
ပမ်းစား လုပ်နေသည်။
5. ယိင်းခိ.ခိ. ခတ်းလို့လိဂ်းလံးယူ, တျ,လံးခူးယဝ်း။
မလေးနွယ်သည် ဘွဲ့ရရှိရန်အတွက် စားကို ကြိုးစားနေ၏။
6. ကွခဲးခတ်းလို့ ပုခဲးတျ,မခဲးမိုင်းခလး။
တိုင်းပြည်အတွက် ကြိုးစားကြလော့။

ခေးအခေဝ်း - အချိန်နေရာ ဆက်တိုက်ပြပုဒ်

တူဝ်အတူခဲးဂွမ်း - ဝါကျဆောက်ရန်ပုဒ်

လံးဝိ.ဃေ,တံး

ဝိဇတ်. + ခခမ်,

တျ,ထိုင် + ယခဲး,ဂုင်,

တျ,ထိုင် + ရှိုတ်းလဂ်း

တျ, + မူ,လေး

တင်း + သါမ်ပီ

မြန်မာလိုပုဒ်အနေအထား

နာမ် + ဝိဘတ်

ရန်ကုန် + အထိ

ခြောက်မိုင် + တိုင်အောင်

မူစယ် + အထိ

သုံးနှစ် + လုံးလုံး

တၢ်း + ပီ		တၢ်းန့ၣ် + ပတၢ်လံး
တျၢ်ထိုင် + သိးသွင်မူင်း		၁၂-နာရီ + အထီ
တျၢ်ထိုင် + ရှုးပီ		ခြောက်န့ၣ် + တိုင်တိုင်

ဘာသာပြန်ခြင်း

1. လုမ်းရှုးခးခဲး. လွမ်းဂူတ်.နးသေ သိုပ်,ခါးတၢ်းဂျၢ, တျၢ်ထိုင် တျးဂုင်းကျေး။ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့သည် မီးရထားဖြင့် ရန်ကုန်အထိ ခရီးဆက်ခဲ့၏။
2. ပွဲးပံခေ.ဂခဲးခဲး. တေလံးပံ တျၢ်ထိုင် ရှုးလမ်းကျေး။ လမ်းလျှောက်ပွဲသည် ခြောက်မိုင်တိုင်အောင် လျှောက်ရမည်ဖြစ်သည်။
3. ဂျးဂပ်ခးခဲး. တေလံးရှေး; တျၢ်ထိုင်မူ,လေးကျေး။ ကျွန်တော်ကားသည် မူစယ်အထိအောင် မောင်းနှင်ရမည်။
4. ဖြးပီခဲးလင်းခဲး. ရှိတ်းသၢင်းတုဂ်.ဂဂလဂီယု, မးတင်းရှုးပီကျေး။ မြတ်စွာဘုရားသည် ခြောက်န့ၣ်တိုင်တိုင် ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်ခဲ့၏။

တုခဲးဂခဲး (3)

ခေးလၢင်းဂပ်း = သမ္ပန္န

ခေးလၢင်းဂပ်းဂခဲးခဲး. မခဲးလၢင်းမေ့ဂီဝ်,ပၢဂ်; ဂပ်းခေးပွင်, ခွင် ပတၢ် ဝဂ်.ဂျၢ ဂထိပ်.ပျ,ယ = တုခဲးဂခဲး - ခေးပွင်,လိဝ်းခဲး.ခင်,ဂခဲး မးဂီဝ်,လၢပံးဂခဲးခဲး; ရှုင်.ဝျ; ခေးလၢင်းဂပ်းယဝ်း။

ခေးလောင်းဂမ်းသမ်ယိုင်း

1. ခေးလောင်းဂမ်းပတ
2. ခေးလောင်းဂမ်းဝဂ်.ဂျ
3. ခေးလောင်းဂမ်းကထိပ်.ပျ,ယ

ခေးလောင်းဂမ်းပတ - ခေးကခ်လောင်းမေ့ဂ်ဂ်,ကပ် ခေးပွင်,ခွင်ပတ ခင်,ဂခ် မျးဂ်ဂ်,လောင်းဂခ်ခင်. ဂွင်.တု; ခေးလောင်းဂမ်းပတယပ်;။ လိုဝ်းပျး တွ်းခင်. ပီခ်ခေးလောင်းဂမ်းပတယပ်;။

<p>ဇံ၊တီး</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ဧလးသင် 2. ဂိုဝ်ကမ်,ခခခ် 3. ဂုလ်းကမ်,လွ်း 4. လိုဝ်သေ 	<p>မြန်မာလို</p> <p>၎င်း၊ သော်၎င်း၊ လည်းကောင်း သို့မဟုတ် သာမဟုတ် မှတပါး၊ ကလွဲလို့ ၊ ဒိပြင်</p>
--	---

လုံးခပ်.တူခင်းဂုမ်းလေး တူဝ်ခေမေခင်း

- ဧလးသင်** - ခေးခင်. မခ်ခင်.ကခ်,ဂွင်ဂေ့.မခ်ခင်းသေ ယူ,ဇံ,လင် ဂတ်.တု;၊ ဂမ်းသေ တီမ်းလတ်;ယပ်;။
1. လုံးလုံးဧလးသင် ခင်းခင်းဧလးသင် ကွခ်ခွ၊ တီးဂွင်းဂို ခင်း။
မောင်မောင်သည်၎င်း၊ နန်းနန်းသည်၎င်း ကျောင်းသို့ သွားကြ၏။
 2. ဂုခ်ခင်းခပ်ခင်.ဧလးသင်၊ ဗီ သင်ခပ်ခင်.ဧလးသင် ကွခ်တုင်းထွမ်, တီး ခေးထမ်း ခွင်ဇြေးပီခ်လပ်;ယပ်;။
လူတို့သည်၎င်း၊ နတ် ဗြဟ္မာတို့သည်၎င်း မြတ်စွာဘုရားတရားတော် ကို နာကြားကြ၏။
 3. ကုံးလုံးခင်. ဂိုတ်းဂခ်ခင်ဧလးသင်၊ သွခ်လိဂ်;ဧလးသင် ကမ်,ပီခ်လွင်;။
မောင်မောင်သည် အလုပ်ကိုလုပ်ရာတွင်၎င်း၊ စာပေသင်ကြားရာတွင် ၎င်း ညွှ်းဗျင်း၏။

ရှိုက်ကမ်,ခခေင် - ချေးခေံ. မခင်းလှိုင်းယူဂ်းကပ် ချေးဂတ်.တု၊ ဂမ်း
တု,တေပွင်ဂခေင်ယဝ်း။ ဝိ.ဂပ်းလပ်းခခေင်, (ဂတ်.တု၊
ဂမ်း)တု။ လှို.ကွင်းတီး; ကခေင်မခင်းပံ,တီတ်;ခခေင်;

1. လေးလေး ရှိုက်ကမ်,ခခေင် လေးယီး တေမုးယူ,။
မောင်မောင် သို့မဟုတ် မောင်ယီ လာလိမ့်မည်။
2. ဂပ်ရှိုက် ကမ်,ခခေင် မှီးရှိုက် တေလီးဂျု,လူးတီးခူးသွခေင် ဂျးတီးရှိုင်းရှိုင်းခင်း။
ကျွန်တော် သို့မဟုတ် သင်သည် ကျောင်းကဆရာထံသို့ သွားရမည်။
3. ဂပ်ချေးခေံ. တေလီးဂျု,တီးလုးသိပ်; ကမ်,ခခေင် မခင်းတလေးယဝ်း။
ကျွန်တော်သည် လားရှိုး သို့မဟုတ် မန္တလေးသို့ သွားရလိမ့်မည်။
4. လင်းဂပ်ချေးခေံ. သိုပ်.မုးလီင်တိခေင်လမ်းခခေင်; ပုခင်းတု,လေးလေးရှိုက်
ကမ်,ခခေင် ခခေင်ခခေင်ရှိုက် ဂျေးကမ်,ရှူး။
ကျွန်တော်၏ ဦးကြီးသည် မောင်မောင်အတွက် သို့မဟုတ် နန်းနန်း
အတွက်လားမသိ စက်ဘီးတစ်စင်း ဝယ်လာခဲ့၏။

ဂူဂ်းကမ်,လှို; - ချေးခေံ. မခင်းဝဂ်.တီးကပ် ဂတ်.တု၊ ဂမ်း တင်,
ကခေင်ယဝ်း။

1. လေးလေးဂူဂ်းကမ်,လှို; ခခေင်ခခေင်ဂျေး ဂျု,တီးရှိုင်းရှိုင်းခင်း။
မောင်မောင်သာမဟုတ် နန်းနန်းလည်း ကျောင်းသို့ သွား၏။
2. လေးလေးခေံ. ဂိခေင်ဂူဂ်း; ဂူဂ်းကမ်,လှို; ခပ်;မုခင်းဂျေး ဂိခေင်ယဝ်း။
မောင်မောင်သည် ငှက်ပျောသီးကိုသာမဟုတ် မုန့်ကိုလည်း စား
(သေး)၏။
3. လေးလေးခေံ. ပခေင်ငိုခင်းရှို;ခခေင်ခခေင် ဂူဂ်းကမ်,လှို; တီးရှိုင်းလေးကွခေင်,
ဂျေး ပခေင်ယဝ်း။
မောင်မောင်သည် နန်းနန်းကိုသာမဟုတ် မောင်လေးအားလည်း
ပိုက်ဆံကို ပေး၏။

လိုင်သေ၊ ခွဲးသေ - တိးခဲးလိုင်ခဲး. တိးကခဲးရှင်းလိုင်,ဂီတ်,ကပ်
ဂီတ်,ပီတ်;ယဝ်း။

1. လိုင်သေလံးလံး ဂူခဲးတင်,လိုင်ခဲး. ပီခဲးဂူခဲးခတ်းလိုင်ဂူလ်းဂူလ်းယဝ်း။
မောင်မောင်မှတပါး အခြားသူတို့သည် ကြိုးစားသူများ ဖြစ်ကြ၏။
2. ခွဲးသေ ခင်းခမ်းကွခဲး,၊ လံးတူး၊ လံးလံး လုဂ်,ရှိုခဲးတင်းသိုင်;
ကွခဲးကွင်,လိဂ်;ယဝ်း။
နန်းခမ်းနွယ်၊ မောင်တူး၊ မောင်မောင်တို့မှတပါး (ကလွဲလို့) ကျောင်း
သားအားလုံး စာမေးပွဲ အောင်ကြ၏။
3. ခွဲးသေ ဖြူးပီခဲးလင်; ခဲးဂူးဂူခဲးတင်းသိုင်;ခဲး. ဂေ့.ကခဲးရှူး.လင်;
ထမ်းသတ်.တု,သီ,ယိုင်; ရှပ်တင်းပိုင်ခဲးခဲး. ပီခဲးလင်;ခွဲးခဲးတင်လုယဝ်း။
မြတ်စွာဘုရားမှတပါး လူများထဲတွင် သစ္စာလေးပါးကို အရင်ဆုံးသိ
သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရှင်ကောဏ္ဍည ဖြစ်ပါသည်။

ခဲးလင်းဂပ်းဝင်.ဂျ

ခဲးလင်းဂပ်းဝင်.ဂျ ကခဲးဝဲးခဲး. မခဲးလင်းမေဂီဝင်,ကပ် ခဲးပွင်,
ခွင်ဝင်.ဂျခင်,ခင် မူးဂီဝင်,လင်;ဂခဲး ရှူးပီခဲးမူးဝင်.ဂျ လိဝင်ခဲးလေး; ရှင်.ဝဲး
ခဲးလင်းဂပ်းဝင်.ဂျယဝ်း။

တူခဲးဂွမ်း(ဝင်.ဂျ) ကခဲးပူးခဲးလင်းဂပ်းဝင်.ဂျခဲး. မီးလံးခဲးပွင်,
ကခဲးတီမ်ထူခဲး;သွင်ကခဲး သမ်ကခဲးလဂျ,ယဝ်း။ ဝွပ်;ခခဲး တူခဲးဂွမ်း ပူး
ခဲးလင်းဂပ်းဝင်.ဂျခဲး. ပီခဲးဝင်.ဂျယဝ်းယဝ်း။

ခဲးလင်းဂပ်းဝင်.ဂျခဲး.-

1. ယူးရှပ်ဝင်.ဂျ မိဝ်းခိုင်;
2. ယူး,ဂင်ဝင်.ဂျ မိဝ်းခိုင်;
3. မူးရှပ်ခဲးဝင်.ဂျ မိဝ်းခိုင်; မီးလံး;သမ်လိုင်.ယဝ်း။

ထိုင်.ခေး.ထင်;ဂပ်း.တု.ဂျ

- 1. သေယဝ်.
- 2. သေယဝ်.သမ်.၊ သေယဝ်.သမ်.ခိုခင်း
- 3. ဂေး;၊ ခခံ.ဂေး;
- 4. ပေး;၊ ပေး;တု;
- 5. သင်၊ သင်တု;
- 6. နှံးပေး;
- 7. ခင်,ရှိုင်
- 8. တု,တေ
- 9. ထုင်းပံ,၊ ထုင်းဂုးပံ,
- 10. မိုင်းပံ,၊ မိုင်းယင်းပံ,
- 11. ထုင်း;
- 12. မိုင်း;
- 13. ထုင်းခင်,
- 14. ထုင်းလုင်း;၊ ထုင်းခင်,၊ ပီင်းခင်,၊
- 15. တီးသေ
- 16. ထိုင်မိုင်း;
- 17. ထုင်းဂုး;

မြန်မာလို
 ဤ၊ ပြီးဤ၊ ပြီးတော့
 ပြီးဤတဖန်၊ နောက်ပြီးတဖန်
 လည်း၊ သော်လည်း
 အကယ်၍၊ သောအခါ
 အကယ်၍
 အောင်၊ စေရန်
 အလိုငှါ၊ အကျိုးငှါ
 ရန်
 မ... သေးသမျှကာလပတ်လုံး
 မ... သေးခင်၊ မ... သေးမှီ
 စဉ်၊ အတောအတွင်း
 စဉ်၊ အတောအတွင်း၊ သောအခါ
 အတိုင်း၊ အရ၊ အလျောက်
 အတိုင်း၊ အရ၊ အလျောက်၊
 အားလျော်စွာ
 ပြီးနောက်
 ကထဲက
 သမျှ၊ ကာလာပတ်လုံး။

တီးတွင်း - ခေး.ထင်;ဂပ်း.ဝဂ်.ဂျခေံ. မခင်းယူ,ရှိုင်ဝဂ်.ဂျ၊ ဂင်ဝဂ်.ဂျ၊
 မုမ်းရှိုင်ခေးဝဂ်.ဂျသေ တီးလတ်;ယင်း။

ခေး.ထင်;ဂပ်း. ကခင်ယူ,ဂင်ဝဂ်.ဂျ

သေ၊ သေယဝ်.၊ သေယဝ်. သမ်.၊ ဂေး;၊ ခခံ.ဂေး;၊ ထိုင်မိုင်း;

တူဝ်ဒးတျှေခဲးဂျး

1. ခၢင်းခၢင်းခဲး. ဂျးဂတ်,သေ ပွတ်;မးတီးဂျးခဲး။
နုန်းနုန်းသည် ဈေးသို့သွား၍ အိမ်သို့ပြန်လာ၏။
2. ခၢင်းခၢင်းခဲး. ဂျးဂတ်,သေယဝ်. သိုဝ်.မးတၢင်းဂိခဲး။
နုန်းနုန်းသည် ဈေးသို့သွား၍(ပြီး) စားစရာကို ဝယ်လာ၏။
3. ခၢင်းခၢင်းခဲး. ဂျးဂတ်,သေယဝ်. သမ်.ဂျးခလ, တီးဂျးခဲးတီးဂျးမခဲး။
နုန်းနုန်းသည် ဈေးသို့သွားပြီးနောက် သူ့သူငယ်ချင်းအိမ်သို့ သွားလယ်
၏။

ဂျး၊ ယူ,ဂျး၊ ယူ,ခဲးဂျး၊ သေတု.ဂျး

ခေးသမ်,ပခဲး,ထ လိုဝ်းခိုဝ်ခဲး. လိုဝ်.ကွင်းတီးခဲး.ဂခဲးသေယဝ်.
သမ်.ယွင်း; ယွင်းသေယဝ်. သမ်.ခဲး. ကခဲးမီးခေးသုခဲးခဲးဂခဲးယဝ်;။

1. ယိုင်းယိုင်းခဲး. ပီခဲးဂျးခဲးခဲးဂျး မခဲးခၢင်းပီခဲးဂျးခဲးလီခဲး.။
မလှသည် ဆင်းရဲသော်လဲ လူကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်၏။
2. ယိုင်းခဲးခဲး. ဂျးဂတ်,သေတု.ဂျး ဂွပ်;မခဲးခၢင်းထီ,ခလ; ပံင်ကမ်,ခဲး;
ဂျးတီးဂျးမခဲး.။
မလေးနွယ်သည် လှပသူဖြစ်သော်လည်း သူကပ်စီးနဲသောကြောင့်
ဘယ်သူကမှ အဖော်မလုပ်ချင်ပါ။
3. မခဲးခဲးလိုဝ်လိဂ်;လီးယူ,ခဲးဂျး ကမ်,ကွင်း,လိဂ်;။
သူစာကြိုးစားသော်လည်း စာမေးပွဲမအောင်ပါ။
4. ခၢင်းခဲးခဲး. ဂျးဂတ်,ယူ,ဂျး လိုဝ်မခဲးခၢင်း လိုဝ်လီခဲး.။
မရွှေကြာသည် အရုပ်ဆိုးသော်လည်း စိတ်ကားကောင်းသူဖြစ်၏။
5. ထီးထီး ကခဲး,လိဂ်;ယူ, လိမ်မိုဝ်; (8) မှင်းယဝ်;။
မောင်မောင်သည် (၈) နာရီ ကထဲက စာကျက်နေ၏။

ခေးသပ်းပိုင်

တူခ်းဂွမ်း ကခ်တိမ်ထူး;(1) + သမ္ဗန္ဓ + တူခ်းဂွမ်း ကခ်တိမ်ထူး;(2)

* ခေင်းခေင်း ဂျ,ဂတ်,သေ၊ * ခေင်းခေင်း ပွဂ်းမး တီးဂှိုခ်း။

ခေင်းခေင်း ဂျ,ဂတ်,။ ခေင်းခေင်း ပွဂ်းမး တီးဂှိုခ်း။ တူခ်းဂွမ်းသွင်
ခေး ကခ်မီးခေးပွင်, သွင်ကခ်ခေံ. ခေင်,ဂှိုင်ခေးပွင်,မခ်း ပေးတေဂှိုင်,
လဝ်းဂခ်မးခေခ်. ကပ်ခေးလဝ်းဂပ်း “သေ” တူင်ခေံ. သှို,ပခ် ခေ်းဂှိုင်;
ဂင်မခ်းသေ ပိခ်မး “ခေင်းခေင်းဂျ,ဂတ်,သေ ပွဂ်းမးတီးဂှိုခ်း” ခေံယဝ်း။
ဂွပ်းတု; ဂတ်.တုးမခ်း ဂှိုဂ်းပိခ်ဂေ.လိပ်လေး ပူတ်းဝံ.ပီတ်းကခ်ခေိုင်;ယဝ်း။
တူဂ်းကပ်ခေးသင်းလင်းကခ်ခေံ.သေ သှိုပ်,လီင်းဂှိုခ်း, တင်,ကခ် တင်,
ပိုင်တု.။

ခေးလင်းဂပ်း ကခ်ယူဂှိုင်ခေးဂ်.ဂျ

ပေး၊ ပေးတုး၊ သင်၊ သင်တုး၊ တီးသေ၊ ခေင်,ဂှိုင်၊ ဂှိုးပေး၊
ပိုင်;ခေင်,၊ လွမ်းခေင်,

ပေး၊ ပေးတုး၊ သင်၊ သင်တုး၊ ခေးလှိုင်းခေံ. လှို.တီးခေ်း ခေးပွင်,
တင်းယှိုင်းကားခ်း၊ တင်းခံ;လှို လိမ်တင်းမဂ်းမံ တု,သှိုပ်,လွင်;မှို, တင်,ကခ်
ယဝ်း။

လ်းတိမ်;တူခ်းဂွမ်း

ပေး ----- ခေံ သှိုပ်, တုတိယဝ်.ဂျ,ဂျ,။
ပေးတုး ----- ခေံလှိုင် -----။

- 1. ပေးဂှိုခ်းဂှိုတ်းဂခ်ခေပ် ဂှိုတ်းဂခ်ယဝ်.ခေံ ဂှိုခ်းပခ်ခေပ်; ဂှိုးခေပ်ခေး။
အလုပ်သမားများ အလုပ်လုပ်ပြီးသည့်အခါ သူတို့အား ထမင်းပြင်
ပေးကြ။

- 2. ပေးဝုးဂူခ်းခိုင်;မိုခ်,ခပ် ကွခ်လပ်းသဂခ်ဂိုင်,ယပ်.ခ်လိုင် ခုခ်ရှေ ခမ်းပိမ်,ပိသု,ဂခ်. မွဂ်,လပ်းထိုင်ဂူခ်းလပ်း လိုင်.ခ်ယပ်း။ တစ်သောင်းသောလူတို့သည် သရဏဂုံတည်ပြီးသောအခါ ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီးသည် ဤသို့ နားတော်အား လျှောက်ကြားလေ၏။
- 3. သင်ဝုး မွဲးမုး ကပ်မုးငိုခ်း ခိုင်;မိုခ်,လေး။ အကယ်၍ သင်လာခဲ့လျှင် ငွေတစ်သောင်းကို ယူလာခဲ့ပါ။
- 4. သင်ဂပ်ခ်ခ်းခပ်ခ်ခ် ဂပ်တေပွင်မာခ်းမိုင်း ရှုံးပေးခိုခ်းယွံ,သေဂွခ်,။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ် မင်းဖြစ်ခဲ့လျှင် တိုင်းပြည်ကို တိုးတက်ကောင်းမွန် အောင် လုပ်ဆောင်မည်။
- 5. သင်ဂပ်ဂျ,သွခ် ပလပ်,ဂျ,ခ် တေလီဂျ,ရှိုင်။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ် ပညာသွားသင်ခဲ့လျှင် ဘယ်လောက်ကောင်းမလဲ။
- 6. ဝံးသေ ကံးလံးဂျ,ယပ်. ဂမ်းခိုင်; ဂပ်ဂွတ်;ခ်ခ်မုး။ ဝံးသေ ဗူခ်တူဂ်းယပ်.သေ လူမ်းလှိုင်သမ်.ပပ်,မုး။ မောင်မောင်သွားပြီးတဲ့နောက် မကြာခင် ကျွန်တော်ရောက်လာ၏။ မိုးရွာပြီးသည့်နောက် လေပြင်းကြီး တိုက်လေ၏။

ခ်ခ်,ရှိုင်၊ ရှုံးပေး လိုင်းခ်. လို.တီ; ခင်းလွင်း;တီးမွင်း ခွဲ;ပီခ် ခွဲ;ရှုံး ပီခ်ခ်ခ်.ယပ်;။

- 1. ခခ်,ရှိုင်ဂျေးဂျ,မွဲး ပေးတေရှုးခ်းခ်းခ်. ဂိခ်ယုးယုခ်.လေး။ သင့်ရောဂါ အမြန်ပျောက်ကင်းအောင် ဤဆေးကို စားလော့။ သင့်ရောဂါ အမြန်ပျောက်ကင်းခြင်းငှါ ဤဆေးကို စားလော့။
 - 2. ရှုံးပေးပီခ်သထေးခ်ခ်. တေလံးမေပလပ်,ဂျ, ဂခ်ဂျ.ခံယပ်;။ သူငွေဖြစ်အောင် စီးပွားရေးပညာကို တတ်မြောက်ရမည်။
- ဂူခ်းရှင်း ရှုံးပေးဂတ်းယီခ်လှိုင်ခ်ခ်. တေလံးရှီတ်းလွမ်းခေးသင်,သွခ် ဖြေးပီခ်လပ်းယပ်;။

စိတ်ချမ်းသာစေရန် မြတ်စွာဘုရား၏ သြဝါဒတော်အတိုင်း ကျင့်ဆောင်ပါ။

စိတ်ချမ်းသာစိမ့်သောငှါ မြတ်စွာဘုရား၏ သြဝါဒတော်အတိုင်း ကျင့်ဆောင်ပါ။

ပီင်းခင်၊ လွမ်းခင်၊ လှိုင်းခံ၊ မခင်းလီင်းခေဂေါ်ခင်ရှိုင်း ကခင်ပေ။
လံး၊ ပွင်လံး၊ လိမ်တင်း ရှိုင်းရှိုင်းလွမ်း ပီင်းမံမီးမီးခခေင်.ယဝ်း။

1. ပီင်းခင်,ခူးသွင်လှိုင်းခခေင်. ခပ်ပေးရှိုင်းယဝ်.ယဝ်း။
ဆရာခိုင်းသည့်အတိုင်း(သလို) သူတို့ လုပ်ပြီးပြီ။
2. ပီင်းခင်, မခင်းယိုင်းကခင်းပံ.ခခေင်. မခင်းပီခင်မေယုလှိုင်ရှု၊ ဂေ့ခခိုင်းယဝ်း။
သူရည်မှန်းထားသည့်အတိုင်း သူသည် ဆရာဝန်တစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။
3. လွမ်းခင်,ဗြူးပီခင်လဝ်း၊ လီ.ခေပခေင် သီခင်းတင်းခခေင်. လှိုင်းပီခင်ပုတ်.ထဗေ,သု၊ ကွခင်ရှိုင်းသင်းတိုင်းဂမ်လွမ်းယူ,ယဝ်း။
မြတ်စွာဘုရား လမ်းညွှန်ပြထားသည့်အားလျော်စွာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့က လိုက်နာကျင့်သုံးကြ၏။
4. လွမ်းခင်,လံးရှိုင်းဂခင်လီခခေင်. တေလံးကူမ်းလခမ်, ဗွခင်းလီယဝ်း။
ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို လုပ်သည့်အားလျော်စွာ ကောင်းကျိုးကို ခံစားရမည်။

ခေးလင်းဂပ်း ကခင်မုမ်းဂူဝ်ခေးဝ်.ဂျ

လှိုင်း; ---- ယင်း၊ လှိုင်း; ----- ပံ၊ လှိုင်းဂး; ---- ပံ၊
မိုင်း; --- ယင်း၊ မိုင်း; ---- ပံ။

1. လှိုင်းမုမ်းကပ်,ခခေင်. ယင်းတိုက်.မူခင်းယူ,ခခေင်. ဂပ်တေရှု,သိုဝ်.တင်းဂိခခေင်မး။
မင်းရေချိုးလို့ ပျော်ရွှင်နေတုန်းမှာ ငါစားစရာ သွားဝယ်လိုက်မယ်။

- 2. လူဝ်းကျဲးခွင်.လံး သွခ်ပရ်,လျာယု, ယင်းတိုက်.ပုးလုံယု,ခေံ. လီလံးလုံ; ထီမ်ရှ်းမခင်းစတ.စတ.ယဝ်း။
ညီလေး ပညာသင်လို့ စိတ်ပါလက်ပါကြိုးစားနေတုံးမှာ သူကို တော် တော် ထောက်ပံ့ပေးဘို့ ကောင်းပါတယ်။
- 3. မိုဝ်းလဝ်းခရးခပ် ပာတ်,ခပ်ယု, ယင်းတိုက်.လၢတ်;ဂွမ်းရှုခင်းမေးပခင်းယု, ခခေံ. ငူးတွတ်,လံးခမ်းစလ; လံးတၢင်,ဂျ, တီးရှုင်းယုယဝ်း။
- * မိုဝ်းလဝ်းခရးခပ် ယင်းတိုက်.ရှုခင်းမေးပခင်းသေ ပာတ်,ခပ်ယု,ခခေံ. ငူး တွတ်,လံးခမ်းစလ; လံးတၢင်,ဂျ, တီးရှုင်းယုယဝ်း။
- * လယ်သမားတို့ ကောက်ရိတ် ပျော်ရွှင်စွာ စကားပြောနေတုံးမှာ စိုင်း ခမ်းကို မြွေကိုက်သောကြောင့် ဆေးရုံသို့ တင်ပို့လိုက်၏။
- * လူဝ်းမေးရှပ်း ရှိတ်းဂၢခ်ပံ,ယဝ်.ခေံ. ဂပ်ခး; တေသိုဝ်.တၢင်းဂိခ်မေးဂွခ်,။ အမေအလုပ်လုပ်လို့ မပြီးသေးခင် ကျွန်တော်စားစရာ သွားဝယ်လိုက် ဦးမယ်။
- * မိုဝ်းခူးသွခ် လၢတ်;ဂွမ်းပံ,ယဝ်.ခခေံ. လုဂ်;ရှိခ်းဂျေ.ခိုင်; လၢတ်;ဝုး “ဂွင်,ဂပ် ဂွင်,ဂပ်” ခေံယဝ်း။
ဆရာစကားပြောလို့မဆုံးခင် ကျောင်းသားတစ်ယောက်က “ပင့်ကူ ပင့်ကူ” လို့ ထအော်၏။

ခေးလၢင်းဂပ်းဝဂ်.ဂျ

ကခ်ယု,လံးရှုဝဂ်.ဂျ။ တင်းဂၢင်ဝဂ်.ဂျ တင်းသွင်တီး။
ရှ်းပေး၊ မိုဝ်း၊ လူဝ်း၊ တျ,တေ

- 1. ရှ်းပေးမၢဂ်;မီးခခေံ. တေလံးခတ်းလုံယဝ်း။
ချမ်းသာအောင် အလုပ်ကို ကြိုးစားပါ။
- 2. ကပ်မၢဂ်,လွဂ်းမး ရှ်းပေး ဂုမ်,တျ,လှိုဝ်းရှပ်းတင်းသီင်းလူး။
ငါတို့အားလုံးအတွက် လုံလောက်အောင် လိမ္မော်သီး သွားယူပါ။

3. မိုဝ်း; နှုခင်တူဂ်းခခေင်. ကါး; လါး ယင်းတိုက်. ခွခင်းဝံ. ယူ.။
မိုးရွာနေစဉ် မောင်မောင်အိပ်နေတုံးဘဲ။
4. ဂပ်ရှုတ်; ထိုင်မူးတီး; ရှိုခင်း မိုဝ်း; စမး; ရှမ်းဂျ၊ ဂတ်, ကိုဝ်း;။
အမေဈေးသွားနေတုန်း ကျွန်တော် အိမ်သို့ ရောက်လာ၏။
5. လှိုင်းမိုးတခင်းယူ, ခေံ. မိုးထွို; စမး မှိုက်, ခမ်. လူး.။
မင်းအားနေတုန်းမှာ ရေပိုက်ကို ကူညီပြီး ပြင်ပါဦး။
6. ကါး; လါး; နှုခင်. လိက်; ယူ, လှိုင်း; ခင်းတေတွပ်, လိက်;။
စာမေးပွဲဖြေရန်အတောအတွင်း မောင်မောင်စာကျက်နေ၏။

တီး; တွင်း - လှိုင်းကခင်ခမေးခေံ. ပီခင်လါး; တွင်းငါး; တီး; နီပ်; မခင်းယဝ်း;။
ပေးမခင်းခင်းသပေး လါး; လှိုင်း. ခင်, ခခမေးခခေင်. ခေံ ကခင်
လှိုဂေး; ကပ်ခင်းလီး; ခင်း; ခေး; လင်း; ဂင်းဝင်. ဂျခေံ. ယူ.။

ခေး; လင်း; ဂင်း; ကထိပ်. ပျ, ယ

ခေး; လင်း; ဂင်း ကထိပ်. ပျ, ယ ကခင်တု; ခေံ. မခင်းယူ, တီး; ရှိုခခေး;
တုတိယဝင်. ဂျ (ဝင်. ဂျ, နေံ, လင်) သေ ခိုခင်း; ဂိတ်, ပာဂ်; ကပ်ခေး; ပွင်ခွင်ဝင်. ဂျ
(ပထမ) နေံ, ခေး; ခခေင်. မူးဂိတ်, လာပ်; ဂခင်ခလး; ရှင်. တု; ခေး; လင်း; ဂင်း;
ကထိပ်. ပျ, ယယဝ်း;။

လှိုင်း; ခေး; လင်း; ဂင်း; ကထိပ်. ပျ, ယ

<p>နေံ, တီး</p> <p>ဂူလ်းဂျး၊ ဂူလ်းတုး၊ ဂူလ်းခေး၊</p> <p>ဂွပ်; တုး</p> <p>ဂွပ်; ခခေင်ခလး</p>	<p>မြန်မာလို</p> <p>ဒါပေမဲ့၊ သို့ပေမဲ့ (မည့်)၊ သို့ရာတွင်၊ သို့သော်လည်း၊ သို့ဖြစ်သော်လည်း၊ သို့ဖြစ်စေကာ၊ သို့တစေ ကြောင့်၊ သောကြောင့်၊ ထို့ကြောင့်၊ ဒါကြောင့်</p>
--	---

လှိုင်သေခေခေ၊ ကမ်၊ဂျး	ထိုထက်မက၊ ၎င်းအပြင်
လိုခင်းသေခေခေ၊ လိုခင်းခေခေ။	ပြီးနောက်၊ ထို့နောက်
ဝါးသေခေခေ၊ ဝါးခေခေ။	ပြီးနောက်၊ ထို့နောက်
ဂမ်းခေခေ၊ မိုဝ်းဂမ်းခေခေ။	ထိုအခါ ၊ သောအခါ
လှိုင်.ခေခေလှိုင်၊	သို့မှသာ
ပေးရှ်တီးလှိုင်.ခေခေလှိုင်၊	သို့မှသာလျှင်၊ ဤကဲ့သို့လုပ်မှသာလျှင်
တေးခေခေ၊ခေခေ၊ လှိုင်.ခေခေ၊ခေခေ	ထိုကဲ့သို့၊ ထိုအတူ၊ အဲတာလို
ပေးခေ	ဒီလိုဆိုလျှင်၊ ဒါဖြင့်လျှင်
ပေးခေခေ	ဒါဖြင့်လျှင်၊ ထိုကဲ့သို့ဆိုလျှင်

လားဝံ့မခင်း

----- ပထမဝဂ်.ဂျ -----။ ခေးလင်းဂမ်း သိုပ်,လွင်း,ခွမ်းတုတိယ။

တုင်ခေမခင်း-

1. ခင်းခင်းခေခေ. ရှာင်းလီစတ.၊ ဂူဂ်းဂျး မခင်းခင်း သူပီးရှ်.သူတီး။ နန်းနန်းသည် အလွန်လှပ၏။ သို့သော်လည်း သူမ နုတ်ကြမ်း၏။
2. လားလားခေခေ. ပီခေဂူခင်းလီဂျေ.ခေခေခေ;၊ ဂူဂ်းခေ, မခင်းကမ်,မေဂမ်းသိုပ်, ဂူခင်းတင်းလီ။
မောင်မောင်သည် လူကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်၏။ သို့ပေမဲ့(မင့်) သူများနှင့် ဆက်ဆံရေး မလုပ်တတ်ပါ။

ဝွမ်းတုး - သမ်,ပခေ,ထခေးခေ. ပီခေလံးဝဂ်.ဂျ လီမ်ကထိပ်.ပျ,ယ သမ်,ပခေ,ထယဝ်း။

1. ဝွမ်းတုး လားလားဂိခေခေခေခေ; တွင်းမခင်းခိုခင်းယဝ်း။ (ဝဂ်.ဂျ) မောင်မောင်သည် အစားမှားသောကြောင့် သူဗိုက်နာရသည်။
2. လားလား တွင်းမခင်းခိုခင်း;၊ ဝွမ်းတုးမခင်းဂိခေခေခေ,မင်းယဝ်း။ မောင်မောင်သည် သရက်သီးကို စားမိသောကြောင့် သူဗိုက်နာနေ၏။

- 3. လံးလံးခံ. မာ်;မီးလီပီခံမးစတ.ယဝ်;။ ဝှပ်;ဝုးမခမ်းဂု.သီင်ကွင်,ယဝ်;။ မောင်မောင်သည် သူဌေးဖြစ်လာ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်(လျှင်) သူကျောက်အရောင်းအဝယ် အောင်မြင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။
- * မောင်မောင်သည် သူဌေးဖြစ်လာ၏။ သူကျောက်အရောင်းအဝယ် အောင်မြင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

ဝှပ်;ခခေ်ဇလ;၊ ဝှပ်;ခခေ် ထို့ကြောင့်၊ ဒါကြောင့်

- 1. ခခင်းခခေ်.ခခေ်. ခတ်းလွင်လိဂ်;စတ.ဝုးယဝ်;၊ ဝှပ်;ခခေ်ဇလ;၊ လွင်,ပေးလံ; သူးထီ.ခခိုင်;ယဝ်;။ မလေးနွယ်သည် စာကိုအလွန်ကြိုးစား၏။ ထို့ကြောင့် ပထမဆုကိုရ၏။
- 2. ခခင်းခခင်းခခေ်. မေုခခပ်.ယမ် ပေးမးဂူခင်းထဝ်;စတ.ယဝ်;။ ဝှပ်;ခခေ် ပိုခင်းလွင်,ပေး ကွခခ်ရှဂ်.မခမ်းခခင်းယဝ်;။

လှိုင်သေခခေ်.၊ လှိုင်သေခခေ်.သမ်. = ခေးထာင်;ဂပ်းလှိုင်ခခေ်. မခမ်းခခေ်လွင်; ခခမ်.ခခင်းမခင်းတိုဝ်းထီင်;ခခေ်.ယဝ်;။

- 1. လံးလံးခခေ်. လေးဖယွံ,စတ. လှိုင်သေခခေ်. သူပံးဂေးရှံ.ယဝ်;။ မောင်မောင်သည် လောဘအလွန်ကြီး၏။ ၎င်းအပြင် (ထို့ထက်သာ မက) နုတ်လည်း အလွန်ကြမ်းတမ်း၏။
- 2. ခခင်းခခမ်းခခေ်.ခခေ်. မေုရှဂ်.ပေးမးစတ.။ လှိုင်ခခေ်.သမ်. ပီခခ်ဂူခင်း ခခပ်.ယမ် ဖြေး ဤး သင်,ခု,စတ.ယဝ်;။ မခမ်းနွယ်သည် မိဘတို့ကိုချစ်မြတ်နိုး၏။ ထို့ထက်မက ဘုရား တရား သံဃာတို့ကိုလည်း အလွန်ယုံကြည်သူဖြစ်၏။

တီးခခေ်.၊ လှိုင်ခခေ်.၊ တီးသေခခေ်.၊ လှိုင်ခခေ်.သေခခေ်. = သမ်,ပခခ်,ထလှိုင်ခခေ်. ခခေ်လွင်;သိုပ်,ရှီတ်းဂခခ် တာင်,လှိုင်တခခ်,ယိုင်;ယဝ်;။

- 1. လံးလံး ဂျ,ရှီတ်းဂခခ် တီးရှုင်းဂခခ်။ တီးခခေ်. သမ်.ဂျ, တီးတုးရှုင်း။

မောင်မောင်သည် ရုံးမှာအလုပ်လုပ်၏။ ထို့နောက် သဘောဆိပ်သို့ သွား၏။

- 2. ခင်းခင်း နှိတ်းဂၢခဲးယူ,တီးဂှိုခဲး။ ဝါးခခေ. ဂျ,တီးတုးခခေ.သေ လွဲးခွဲး။
နန်းနန်းသည် အိမ်မှာ အလုပ်လုပ်၏။ ထို့နောက် ရေဆိပ်သို့သွား၍ အဝတ်လျှော်၏။

ဂမ်းခခေ.၊ ဂမ်းခခေ = သမ်,ပခမ်,ထလိုင်းခခေ. မခင်းခခေ လွင်း; ကခခခိုင်; ယင်းတိုက်.ပီခခေယူ,။ သမ်.သိုပ်,ခခေ လွင်းပိုင်တင်,ထိုင်.တင်,ယိုင်; ပီခခေမူးသိုပ်,ဂခခေယဝ်း။

- 1. ယိုင်းခမ်းခခေ,ခခေ. ဂွတ်,တီးဂျေ.ပီခခေပီးလံးသေ နှီးယူ, တျေ,ပျေးဂှိုင် တာခခေ,တာခခေ,ဂျေ; ဂှိုခခေမခခေ;ခဝ် ကမ်,ပျေ,မူး။ တျေ,ဂျေ; ဂျေ.ပီခခေမေး ဂှ်.ဂျေ; ယင်းကမ်,ပျေ,မူးသေကိတ်း။

ဂမ်းခခေ.(ဂမ်းခခေ) တျေ,ခခေခင်းဂှေ.ဝျး “ဂျေး-မူးဂှိုခခေပိုခခေ;သေ ကွခခေယွင်းယူ,ခခေ. ခဝ်ဂှ်.ဂဝ်ကမ်,ထွဲး။ ဂွင်းခွဲးလံး; ခွင်မီင်,ခခိုင်. ကခခ ဂဝ်လံးမူးခခေခခေ.ခလး; နှိတ်းဂှင်းဂှ်.ဂဝ်လူင်ယူ,။”

မခမ်းလုံသည် အစ်ကိုဖြစ်သူ ထွာနင်းအား ဖက်၍ ငိုယိုနေရာ အတော်ကြာသည့်တိုင် ရွာသားများ ပေါ်မလာကြချေ။ သူ၏ချစ်ဖနီး ဖြစ်သူပင် လုံးဝပေါ်မလာချေ။

ထိုအခါ ထွာနင်းသည် “ဪ သူများတကာ အိမ်လာပြီး မြှောက်ပင့်ကြတာ ငါ့ကိုချစ်လို့မဟုတ်။ ငါရလာတဲ့အသားကို ဝေစုလို ချင်လို့ ငါ့ကို ချစ်ဟန်ဆောင်ကြတာပဲ။

ထိုင်.ခခေထွင်,၊ ပျေးနှိတ်းထိုင်.ခခေထွင်, = ချေးသမ်,ပခမ်,ထလိုင်းခခေ. မခင်းခခေချေးဂမ်.ဝျး; မခင်းထိုင်;ထွဲး; မခင်းပီခခေသီခခေ;တင်;မခခေ,မီခခေ; ခခေယဝ်း။

1. “ကံးလံး မွဲးတေလံးမေုခပ်.ယမ်ခူးသွခင်ကိုင်; ခိုခင်းရှင်းရှိုခင်းမၤခဲး၊ မၤခဲးကိုင်;၊ ခတ်းလှိုင်လိက်;ကိုင်;၊ ပေးလှိုင်.ခေံလှိုင်, မေုသွခင်သူ လင်, တေရှင်.ကိုင်;”။
“မောင်မောင် မင်း ဆရာကို ရှိသေရမည်။ ကျောင်းမှန်မှန်တက်ရမည်။ စာကြိုးစားရမည် သို့မှသာ မင်းတို့ဆရာက မင်းကိုချစ်မည်”။
2. လှိုင်ရှင်းရှူး တေလံးခတ်းလှိုင်လိက်;ယပ်;၊ ပေးလှိုင်.ခေံလှိုင်, တၢ၊တေ ကွင်,လိက်;ခေံခေံ. လင်,တေတမ်းလှိုင်ယပ်;။
ကျွန်ုပ်တို့ စာကြိုးစားရမည်။ ထိုသို့ကြိုးစားမှသာလျှင် စာမေးပွဲအောင် ဖွဲရာ စိတ်ချရမည်။
3. ဂပ်ခးရှုမ်ငိုခင်းဝံ. ပုခင်းတၢ၊တေသိုဝ်.ဂး ဂူးလှိုင်ခင်လှိုင်ခင်ယပ်;။ ပေးရှိုတ်း လှိုင်.ခေံလှိုင်, လင်,တေသိုဝ်.လံးဂးယပ်;။
ကျွန်တော်သည် ကားဝယ်ရန်အတွက် လစဉ်ငွေစုပါ၏။ သို့မှသာလျှင် (ဒီလိုလုပ်မှသာလျှင်) ကားဝယ်နိုင်မည်။

တေးခင်,ခေံခေံ၊ တေးခင်,ခေံခေံ. = ခေးသမ်,ပခမ်,ထလှိုင်ခေံ. မခင်း ဧခေ လွင်းတၢ; မခင်းမှိုခင်ဂခေံယပ်;။

1. ကင်လိခင်လှိုင်ခေံ. ပီခင်ကူလ်းဂေု.လီမး ပုခင်းတၢ၊ပေးခေမ; ဂပ်ခးယပ်;။
တေးခင်,ခေံခေံ(ခေံခေံ.) ပုခင်းတၢ၊ဂပ်ခးဂေု; တေပီခင် ကူလ်းဂေု.လီ ယူ,ယပ်;။
ဒီရွံ့တွေဟာ ကျွန်တော်၏ မိဘအတွက် မိတ်ဆွေကောင်းဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ထို့အတူ ကျွန်တော်အတွက်လဲ မိတ်ဆွေကောင်းပဲဖြစ်မှာဘဲ။

ပေးခေံ ပေးခေံခေံ = ခေးသမ်,ပခမ်,ထလှိုင်ခေံ. မခင်းဧခေလွင်း တၢ၊သိုဝ်,ရှိုတ်း ရှို;မခင်းထုဂ်,ခေံခေံ.ယပ်;။

1. လံးလံးကမ်,ယူ,လီ၊ ပေးခေံခေံ(ပေးခေံ) ရှူးရှိုင်.မေုယုမးခေလး။
မောင်မောင်နေမကောင်းပါ။ ဒီလိုဆိုရင် ဆရာဝန်သွားခေါ်ပါ။

2. “ခၢင်းခမ်းခွံ, ကမ်,တခင်း၊ ပေးခခေင် နှိုးလံးလံးဂျးဇလး”။
“မခမ်းနွယ်မအားပါ။ ဒါဖြင့်ရင် မောင်မောင်ကို သွားခိုင်းပါ”။
3. “ရှမ်းချး ယင်းကမ်,ပိ,ဂိခခ်ခပ်၊ ပေးခခ် ရှမ်းချး တေရှိုတ်းသင် တေးလီဝ်”။
“ကျွန်တော်တို့ ထမင်းမစားကြသေးပါ။ ဒါဖြင့် အခု ကျွန်တော်တို့ ဘာလုပ်မလဲ”။

တုခင်းဂခင်သီ,

ဂိခခ်၊ ဂျး၊ ပံ၊ မီး လဂျး၊ ကခပ်ပိခခ်တၢင်းရှိုတ်းသၢင်း၊ ကီခခ်ရှိုင်းခွင် ဂတ်.တျးခခ်. ရွင်.ဝျး ဂိဂိယျ,ယဝ်း။ လွမ်းခခင်, ယၢမ်းဂျ,လ မီးသၢမ်ယိုင်း ခခခ်. ဂိဂိယျ,ခခ်ဂေး; မီးဂျ,လသၢမ်ယိုင်းယဝ်း။ လွမ်းခခင်, ခခမ်,ကေး, ခခမ်,(ဂတ်.တျး)ခခမ်ခခခ်. ဂိဂိယျ,ခခ်ဂေး; မီးဝလခခင်းကေး, ဝလခခင်းခခမ် ခခ် သွင်ယိုင်းယဝ်း။

ယၢမ်းဂျ,လသၢမ်ယိုင်း;

1. ပတ်.လုပခခ်,ဂျ,လ = ဂျ,လခၢင်းယၢမ်း တိုက်.ပိခခ်
2. ကတီ,တဂျ,လ = ဂျ,လခၢင်းယၢမ်း မိုဝ်းပိခခ်ပူခခ်.မေး
3. ကခေ,ဂတဂျ,လ = ဂျ,လခၢင်းယၢမ်း တေပိခခ်မိုဝ်းခခေး;

ဂိဂိယျ,ပတ်.လုပခခ်,ခခ = ဂိဂိယျ, ကခခ်မွဂ်,လီင်းခိ;ခခခေဂခခ် မိုဝ်း;ခခင်းတိုက်.ရှိုတ်းတိုက်;သၢင်းယျ,ခခ်. ရွင်.ဝျး ဂိဂိယျ,ပတ်.တုပခခ်,ခခယဝ်း။

တူဝ်ခခေမခခ်း

1. ကံးလံးခခ်. ယင်းတိုက်. တီမ်းလိဂ်းယျ,။
မောင်မောင်သည် စာကို ရေးနေ၏။
2. ခခင်းလၢမ်ခခ်. ရွင်.ချမ်းသေ ဂျးလူင်ယျ,။
နန်းစံသည် သီချင်းဆိုပြီး ကနေ၏။

3. မိုဝ်းခိ. ကျးရှ်း ဂျ, တီးလွင်းခခေ,တဝခေ,ကျေး။
ယနေ့ ကျွန်တော်တို့ အဖေသည် နန္ဒဝန်ကျောင်းသို့ သွား၏။

ခင်းတူခင်း၊ခင်းထိုင်းခခေ. “ယင်းတိုက်.တီးမိ-ဂျးလူင်ယူ,-ဂျ,” ကခေ ပီခခေဂိဂိယျ,ထိုင်းခခေ. ဂွမ်းမခင်းခိ;ခခေမွဂ်,လီင်း; မိုဝ်းယမ်းတိုက်.ပီခခေယူ,ဇလ; ရှင်.တျ; ဂိဂိယျ,ပတ်.လုပ်.ပခေ,ခယဝ်း။ ဂိဂိယျ,ခခေ. မခင်းပီခခေယူ, ခင်း ဂျ,လလို့ ကခခေတျ;ခခေ. မခင်းပွဂ်;ကခခေ,လင်း;တီးပတ်.လုံးသေတျ.ဂေ; တူလ်း ခေးသမ်,ပခေ,ထ ကခခေခခေမိုဝ်းယမ်း (ဂိဂိယျ,ဝိသေ,သခခေခခေခခင်းယမ်း) သေ တီးပတ်.လုံးယူ,ယဝ်း။

တူင်ခခေမခင်းလမ်း

1. မိုဝ်းခိ. ကျးလီးရှ်းတီးဂခခေ တီးသုခခေခင်းထိုခခေ,။
2. မိုဝ်းတျ; လီးကျခခေ, ရှ်းတီးဂခခေ တီးရှိုခခေ;။
3. မိုဝ်းခိ. ပူခခေ.မူးမိုဝ်းသွင်မိုဝ်း လီးလီး တီးမိ;လိဂ်; တီးရှင်းရှ်းခခေ;။

ရှ်းတီးဂခခေ၊ တီးမိ;လိဂ်; ခေးဂိဂိယျ,ထိုင်းခခေ. မခင်းပီခခေယူ,။ ခင်း ဂျ,လလို့ခခေ ကခခေ,ထင်,လီင်း;။ မိုဝ်းလို့တူလ်း ဂိဂိယျ,ဝိသေ,သခခေ ခခေခခင်း မခင်း သေယဝ်.လွင်, လင်,ရှူ.လီင်းလုံး တီးပတ်.လုံး မခင်းပီခခေခင်းဂျ,လ လို့ခခေယဝ်;။ “မိုဝ်းတျ;-မိုဝ်းခိ.” ထိုင်းခခေ. ပီခခေဂိဂိယျ,ဝိသေ,သခခေ ခခေခခင်း ယမ်းယဝ်;။

ယူ, = ခေးခခေ. ပေးယင်းယူ,လမ်း ဖခေ,လင်ဂိဂိယျ,ခခေ. မခင်းလီင်းခခေ ခင်းဂျ,လပတ်.လုပ်ခခေ,ယဝ်;။

ယင်းတိုက်.-တိုက်. = သွင်ခေးခခေ. ပေးယူ,လမ်း ဖခေ,ခေးဂိဂိယျ,ခခေ. မခင်းလီင်းခခေခင်းဂျ,လ ပတ်.လုပ်ခခေ,ယဝ်;။ ဂိဂိယျ,ခခေ. သင်မခင်းလီင်းခခေ ရှ်းမိ;ရှ်း ပတ်.လုပ်ခခေ,ယူ,ထိုင် တေ လုံးမခင်းမိ;တျ; ပီခခေဂိဂိယျ, ပတ်.လုပ်ခခေခယဝ်;။

ဖခေ,မခင်း; = “စားသည်၊ သွားသည်၊ လျှောက်သည်၊ အိပ်သည်၊ လုပ်သည်၊ ရေးသည်” ကဂျ, ကခခေပီခခေဂိဂိယျ, ခေး ခေး ခခေ.လို့။

“စားနေသည်၊ သွားနေသည်၊ လျှောက်နေသည်၊ အိပ်နေသည်၊ လုပ်နေသည်၊ ရေးနေသည်” ဂဠု၊ ကဇာနိပဒါး “နေ” ခန့်လို့။

“အလုပ် လုပ်၏၊ စာရေး၏၊ ရေသောက်၏၊ အိပ်၏၊ ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း၏” ထိုဝါးခန့်လို့ ပီခင်ယူ၊ ခင်းပတ်.လုပ်ခင်.ယဝ်း။

တူင်ခေမေခင်းလမ်း

- ၁။ မောင်မောင်သည် မုန့်ကို စား၏။
- ၂။ မိန်းကလေးသည် ကျောင်းသို့ သွားသည်။
- ၃။ အဖေသည် မနက်တိုင်း လမ်းလျှောက်သည်။
- ၄။ ကျွန်တော်သည် ည ၉-နာရီ အချိန်မှန် အိပ်၏။
- ၅။ ကျွန်တော်အစ်ကိုသည် ရုံးမှာ အလုပ် လုပ်သည်။
- ၆။ အစ်မသည် အိမ်သို့ မာကြောင်းသာကြောင်း စာကို ရေးနေ၏။
- ၇။ ယခုအချိန်မှာ ကျွန်တော် အမေအိမ်မှာ ထမင်း ချက်နေ၏။
- ၈။ ကျွန်တော်၏ နှမလေးသည် အခန်းထဲမှာ အိပ်နေ၏။

ဂိရိယု၊ ကတီ၊ တယဝ်

ဂိရိယု၊ ကဇာနိပဒါး၊ လီင်ခင်းခေခ ခင်းမိုဝ်းပီခင်ယူခင်း.မူးခခေ. ရှင်.ဝး
ဂိရိယု၊ ကတီ၊ တယဝ်း။

တူင်ခေမေခင်းလမ်း

- 1. လီးလီး ဂိခင်ခဝ်း မူးယဝ်.ယဝ်း။
မောင်မောင်သည် ထမင်းစားခဲ့၏။
- 2. လီးလီး ဂိခင်ခဝ်း ယဝ်.ယဝ်း။
- 3. ခင်းလမ်းရှင် ရှုရှုရှုရှုခင်း ယဝ်.ယဝ်း။
နန်းစံဟွမ်သည် ကျောင်းသို့ သွားခဲ့ပြီ။
- 4. မေးရှင်း ပေးဂိခင်ခဝ်းယဝ်.ယဝ်း။
တို့အမေ ထမင်းစားပြီးခဲ့ပြီ။
- 5. မိုဝ်းခင်းယမ်းဂင်ခင် 7-မိုဝ်း လီးလီး ပေးရှုယံခင်း တီးခင်းခင်းမူး
ယဝ်.ယဝ်း။

မောင်မောင်သည် ယနေ့နံက်ဂု-နာရီအချိန်တွင် ကုန်းမြင့်က လယ်ယာ
ကို ထွန်ပြီးခဲ့လေပြီ။

တၢ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်လိင်္ဂးတု; ပိခ်ကတီ,တ

ခဲးဟ့ၢ်,သၢ,တံးခဲ. မိးဝံ. ချေးလီ.ခေတ တၢ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ပိခ်ခဲး ကတီတံ.
ယဝ်း။ လိုဝ်းခေခေ.လမ်. ပိခ် “ပေး၊ မး၊ ယဝ်.ယဝ်း” သၢမ်ကခဲးခဲ.ယဝ်း။
ထွမ်းခေခေ,ဝဂ်.ဂျ ကခဲးတံးမိးဝံ. တၢ်ခဲးခဲးခဲး. “ပေး” ချေးခဲ. ယူ,တံး;
ဟံ,ခေဂိဂိယု,သေ ဂီတံးဂ့ၢ်ပွင်,လိင်္ဂးဂျ, ဟံ,ကတီ,တဂျ,လယဝ်း။ “မး”
“ယဝ်.ယဝ်း” ခဲ.ခေ.လမ်. ယူ,ဟံ,လင် ဂိဂိယု,၊ ကမ်,ခေခေ ယူ,ဟံ,တံ,
ဂိဂိယု,သေ ပိခ်ခေခေလိင်္ဂးခေ ဟံ,မိုဝ်းကတီ,တယဝ်း။

တူဝ်ခေမခဲးလမ်း

1. ကံးလံး ပေးဂီတံးဂခဲးယဝ်း။
2. ကံးလံး ဂီတံးဂခဲးမးယဝ်.ယဝ်း။
3. ကံးလံး ဂီတံးမးဂခဲးယဝ်း။
4. ကံးလံး ပေးဂီတံးဂခဲးမးယဝ်.ယဝ်း။
5. ကံးလံး ဂိခ်ခဲးယဝ်.ယဝ်း။
6. ကံးလံး ပေးဂိခ်ခဲးယဝ်.ယဝ်း။
7. ကံးလံး ပေးဂိခ်ခဲးယဝ်.။

တူခဲးဂ့ၢ်မးပုးခဲးခဲး. လုဂ်.မံ(1) တေ,မံ(4)ခဲ. ချေးပွင်,မခဲး
မိုခ်ခဲးဂ့ၢ်လမ်း။ လံးတံးမခဲးခေ. ဂ့ၢ်.ပိခ်,ဂခဲးကိတံးခဲးခဲး။ ဂ့ၢ်လမ်းတု
ကထိပ်.ပု,ယ ချေးပွင်,မခဲးခေ. မခဲးမိုခ်ခဲးဂခဲးသေ လိင်္ဂးခေ ခဲးကတီ,တ
ဂျ,လယဝ်း။

မြန်မာလို - ဟံ,မခဲး

အတိတ်ကြိယာဝိဘတ်များ။ ။ “ခဲ.၏၊ ခဲ.သည်(ခဲ.တယ်)၊ ခဲ.လေပြီ”
လိုဝ်းခဲ. ပိခ်ဝံ.ဟံ. ကခဲးလီ.မ့ဂ်,ခေ ကတီ,တဂျ,လ မိုဝ်းပူခဲး.မးယဝ်း။
(ကြိယာ+ဝိဘတ်)။

- ၁။ မောင်လှသည် မနေ့က ရွှေတိဂုံစေတီသို့ သွားခဲ့သည်။
လံးလှ.ခေံ. ဤတီးသူလှ,တဂုင်,မး မိုဝ်းဝး။
- ၂။ စာအုပ်သည် မနက်က စားပွဲပေါ်မှာ ရှိခဲ့၏။
ပပ်.လိဂ်းခေံ. မီးဝံ.တီးခိုင်ဗိုခေံ မိုဝ်းဂၢင်ခေံကေး။
- ၃။ ဦးထွန်းစိန်သည် မနှစ်က ဤရွာ၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့၏။
ခိင်းထုခင်းလိင်,ခေံ. မိုဝ်းပီးပူခေံ.မး မခင်းပီခေံကုဂ်.ဂထမး မခင်းခေံ.
ကေး။

ဂိဂိုယု,ကခေ,ဂတဂု,လ

ဂိဂိုယု, ကခေမ္မဂ်,လီင်းခိးခေ မိုဝ်းခေးတေပီခေခေခေ. ရွင်.ဝး
ဂိဂိုယု,ကခေ,ဂတယဝ်း။ ကခေပံ,ထိုင် ဗွင်းရှီတံး၊ လၢတံး၊ ဂိခေံ လဂု,
ကခေလၢတံးခေထေးကွခေံတၢင်းခေံ. ရွင်.ဝး ကခေ,ဂတယဝ်း။

“တေ” ခေးခေံ. ယု,လပ်းဗေံ,ခေးဂိဂိုယု,သေ ခေးဂိဂိုယု, ကခေ
ပး “တေ” ဗေံ,ခေးခေံ. မခင်းပိုတ်,လီင်းခေ မိုဝ်းကခေ,ဂတ ခၢင်းမိုဝ်းခေး
ယဝ်း။

တေဂု,ယဝ်း။	တေကွခေံဂု,ယဝ်း။
သွားမည်။	သွားကြလိမ့်မည်။
တေမးယဝ်း။	တေကွခေံမးယဝ်း။
လာလိမ့်မည်။	လာကြလိမ့်မည်။
တေရှီတံးယဝ်း။	တေကွခေံရှီတံးယဝ်း။
လုပ်လိမ့်မည်။	လုပ်ကြလိမ့်မည်။
တေရှုယု,။	တေကွခေံရှုယု,။
ရှုပါအံ့။	ရှုဖွေကြပါကုန်အံ့။

1. မိုဝ်းဗိုဂ်းမး ခေးရှင်း တေဂု, လးသီဝ်းဂိုဝ်း။
မနက်ဖြန် တို့အမေ လးရှိုးသို့ သွားမည်။
2. မိုဝ်းခေံ.ဂၢင်ဝခေံ.ခိုင်;မွင်း လိုဝ်းရှင်း တေကွခေံဂု, တီးလွင်း ခေခေံ,
တဝခေံ,ဂိုဝ်း။

ကျွန်တော်တို့သည် ယနေ့ နေ့လည် ၁-နာရီအချိန်မှာ နန္ဒဝန်ကျောင်းသို့ သွားကြမည်။

- 3. မိုးတေကွင်,လိက်;ယူ။
မင်းစာမေးပွဲ အောင်လိမ့်မည်။
- 4. မိုဝ်း;ဟုတ်;မူး ဟူခင်တေတူဂ်းယူ။
မနက်ဖြန် မိုးရွာအံ့။
- 5. ခုခင်လံးသီ,ထာတ်;ခင်. တဂ်းတေပီခင်ကြေးကမ်,ရှင်.။
သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ဘုရားဧကန်ဖြစ်လတ္တံ့။

မြန်မာလို အနာဂတ်ဝိဘတ်။ ။ “မည်၊ မယ်၊ လိမ့်မည်၊ လိမ့်မယ်၊ မလို့၊ အံ့၊ လတ္တံ့။” ထိုဝ်းခင်. ပီခင်ဝိဟတ်.ကခေ,ဂတ ကခင်ယူ, ဂပ်းဂိဂိယု,ယဝ်း။ (ကြိယာ+ဝိဘတ်)။ ဝဂ်.ဂျတူဝ်ခေခမခင်း ပေးမီးဝိ. တာင်းခိုင်ယဝ်း။

ဝလခင်း - ကေ,၊ ခမ်

ဂိဂိယု,ခင်. ထွမ်းခင်,ဂတ်.တုး ကေ,၊ ခမ်ခခင်. တေလံးဝိ.မိုခင် ဂခင် ခိုင်;ဂခင် ထွမ်းခခမ်,ယဝ်း။ ပေးတူဂ်းခခမ်, တင်းဂိဂိယု, ခင်းဝဂ်.ဂျ ထိုင် ဂိဂိယု,ခခင်. မခင်းလီင်းခခေ ကခင်ကေ,ရှိုင်. ကခင်ခမ်ရှိုင်ခင် တေလံးဝိ. တီဂ်,တီဂ်,လီင်းလီင်းယဝ်း။ ဂွပ်;ခခင် ဂိဂိယု,ခင်. မီးဝိ. “ဝလခင်းကေ, = ခ်းခခေကခင်ကေ, ဧလ; ဝလခင်းခမ် = ခ်းခခေ ကခင်ခမ်” ခင် မီးသွင်ယိုင်;ယဝ်း။

ဝလခင်းကေ,	ဝလခင်းခမ်
ဂိခင်	ကွခင်ဂိခင်
ဥု,	ကွခင်ဥု,
ခခွခင်း	ကွခင်ခခွခင်း
ဂျးဝီခင်	ကွခင်ဂျးဝီခင်
ရှေး	ကွခင်ရှေး
ရှိုတ်းဂခင်	ကွခင်ရှိုတ်းဂခင်

လာတ်;	ကွခ်လာတ်;
ရှင်.	ကွခ်ရှင်.
ကပ်,	ကွခ်ကပ်,။

ပုခ်းတျ,ဂတ်.တျးဂျေ.လိပ် ကခ်ကေ,ခ်. ဂိဂိယျ,မခ်း တေလံးဝံ. ဝလခ်းကေ,ယပ်;။ ပုခ်းတျ,ဂတ်.တျးခ်မ် ဂိဂိယျ,မခ်းဂျေ; တေလံးကပ် ဝလခ်း ကခ်ခ်မ်သေ လီင်;ခ်ခ်ဂျ,ယပ်;။

တုပ်ခ်ခ် ဝဂ်.ဂျမခ်း

1. ကံးလံးခ်. ဂိခ်ခ်ခ်; တီးလွင်း။
2. ခ်းခ်းခ်း ဂျ, တီးရှင်;ရှီခ်း။
3. လံးကွခ်, ခွခ်းယူ, တီးခ်းရှင်,။
4. ခ်းခ်းသီင်ကေ ဂျ,ဝီခ် တီးခ်းဂျ,ဂိခ်း။
5. လံးလံး ရှေ့ဂျး ဂျ,တီးဂတ်,။

ဝလခ်းခ်မ်

1. လင်းခ်းခ်ခ်ခ်. ကွခ်ရှီတ်းဂခ်ယူ, တီးခ်းခ်း။
2. ခ်းလိုင်းခ်ခ်ခ်. ကွခ်ဂျ,ဝီခ်ယူ, တီးခ်းခ်းလိုင်,လိုင်;။
3. လိုင်းရှင်း ကွခ်လာတ်;တျ; တီးမခ်းဂျ,ဂိခ်;။
4. လိုင်းသူ ကွခ်ရှင်.ပပ်,ယူ,ရှီတ်းသင်။
5. လင်းကွခ်,ခ် ကွခ်ကပ်,ခ်မ်.ယူ, တီးခ်းခ်း။

တီးတွင်း = ဃံ,ခ်းဂိဂိယျ,ခ်ခ်. ပျးကပ် “ကွခ်”ခ်းခ်. ဂပ်းသျှ, လိုင် ပီခ်ဂျ,ဂိဂိယျ,ဝလခ်းခ်မ် ခ်းခ်း,သျ,ဃံ,တံးယပ်;။

မြန်မာလို - ဃံ,မၢခ်း

ပျးပီခ်ဂိဂိယျ,ဝလခ်းကေ,လိုင် မီးဂိဂိယျ,ခ်းခ်း မျှခ်းလိုင်.ခ်င်, ဃံ,တံးယပ်;။ ပျးခ်းရှင်းပီခ် ဂိဂိယျ,ဝလခ်းခ်မ်လိုင် ကပ် “**ကြ ကုန်ကြ**” ခ်းသမ်တုပ်ခ်. သေတုပ်တုပ် ဂပ်းလပ်းဃံ,လင်ဂိဂိယျ,ဂျ,သေ တီမ်; လာတ်;ယပ်;။

တူဝ်စေမခင်းလမ်း

- ၁။ မောင်ဘသည် ကျောင်းသားတစ်ယောက် ဖြစ်၏။
- ၂။ သူသည် ကျောင်းမှန်မှန် တက်၏။
- ၃။ စာကိုလည်း ကြိုးစား ကျက်၏။
- ၄။ ထို့ကြောင့် သူ အလွန်တော်သူ ဖြစ်၏။
- ၅။ အတန်းပိုင် ဆရာမလည်း သူ့ကို ချစ်၏။

ဝလခင်းခမ်

- ၁။ မောင်ဘနှင့် မောင်လှတို့သည် ကျောင်းသားများ ဖြစ်ကြ၏။
- ၂။ သူတို့သည် ကျောင်းမှန်မှန် တက်ကြ၏။
- ၃။ စာကိုလည်း ကြိုးစား ကျက်ကြ၏။
- ၄။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် စာအလွန်တော်သူများ ဖြစ်ကြ၏။
- ၅။ ကျောင်းဆရာ ဆရာမတို့က သူတို့နှစ်ယောက်ကို အလွန်ချစ်ကြ၏။

ခေးထတ်းသင်

ခင်းသဗျာ၊ဝဂ္ဂါမိလ္လာတ်းတီးခံ၊ ဝမ်းခမ် ဂိရိယျ၊ခံ၊ မခင်းလီင်းခေ ကခင်ကေ၊ဂိုဝ်၊ ကခင်ခမ်ဂိုဝ်ခံ မခင်းကမ်၊ပီဂ်၊ဂခင်။ မိုဝ်းလို့ငွှ်းတူလ်း ခေး ဝတ်းတး “ခမ်၊ ကေ၊”ယဝ်၊ လင်၊တေရှု။ ဝွပ်းဝျး ကမ်၊လို့တိုဝ်း၊ ကမ်၊ ကပ်ခေး “**ကွခင်**” ခံ၊ သို့၊လပ်းဂိရိယျ၊ယဝ်း။ ခင်းတူဝ်စေဝဂ်၊ဂျ ဖေ၊ပျး ခိုဝ်ခေခင်။ “ကွခင်ပီခင်လုဂ်းရှိုခင်း”ခံ ဝမ်းလိပ်ယဝ်း။ ခင်၊ရှိုဝ်ပေးတေ ပီခင် လိဂ်းလ်း ကခင်လီင်းခေလံး “ပီခင်ဝလခင်းကေ၊ ဝလခင်းခမ်” တီဂ်၊ တီဂ်၊လီင်းလီင်းခေခင်။ ကပ်လင်းဗုဂ်း၊လိဂ်းရှိုခင်းခပ် ထတ်းသင်သေ လို့ တိုဝ်းဂျ၊ဂူလ်းယဝ်း။

ဂိရိယျဝိသေသခ - ခေးရှင်းခိုင်းဂိရိယျ

ခေးကခင်မေ့ပိုတ်၊ဂိရိယျ၊ ရှိုပေးထင်၊လီင်းမုး ကမ်၊ခခေ ခေး ကခင်ရှိုတ်းရှိုဂိရိယျ၊ မီးရှိုင်းယွှ်းမုးခခေ။ ဝွင်၊ဝျး ဂိရိယျ၊ဝိသေ၊သခ ခေး ရှင်းခိုင်းဂိရိယျ၊ယဝ်း။

လံးတံးမံးဂိဂိယု၊ ပိသေ,သခေ သွင်လံး

- 1. ဂိဂိယု,ပိသေ,သခေ ယု,ဟံ,ခေ; ဂိဂိယု,။
- 2. ဂိဂိယု,ပိသေ,သခေ ယု,ဟံ,လင်ဂိဂိယု,။

လံးတံးမံးမံးခိုင်း

- မိး - သေစလး; + ဂိဂိယု,
- ကဝ် - သေစလး; + ဂိဂိယု,

တူဝ်ခေမေခဲးကမ်း

- 1. လံးသင်,ပင်,ခေ. မိးတၢင်းဂံ.သေစလး; + နှိတ်းဂၢခဲးယု,။
- 2. လံးသင်,ခမ်းခေ. ကဝ်တၢင်းဟံးသေစလး; + ဂိခဲးခဲးယု,။
- 3. လုင်းသမ်ခေ. ခၢခဲး.ကိဝ်လှိုင်သေစလး; + နှိတ်းဂၢခဲးယု,။
- 4. ခၢင်းသိုင်မွဲခဲးခေ. ပုးလှိုင်ပုးခေးသေစလး; + ကၢခဲး,လိဂ်းယု,။

သမ်းလိင်း = “ကၢခဲး,လိဂ်း” ခေးဂိဂိယု,တၢင်းတူဝ်.ခေိုင် ခွင်ခၢင်း သိုင်မွဲခဲးခေ. မခဲးပိခဲးဂိဝ်ဝိ. ကခဲးဝုးခခေ. “ပုးလှိုင်ပုးခေးသေစလး;” ခေးဂိဂိယု,ပိသေ,သခေခေ. ပိုင်းပခဲး ထီမ်နှိင်းပခဲးစလး; “ကၢခဲး,လိဂ်း” ခေးဂိဂိယု,ခေ. ထၢင်း,လိင်းမုးယဝ်း; မိးနှိင်းယု,မုးယဝ်း;။ ဂွမ်းခခေ ဂုးပိခဲး ခေးကခဲးလၢင်းမေပိုတ်,လိင်း ထီင်းနှိင်း နှိင်းဂိဂိယု, ခခဲးတိုဝ်းမုးခခေ. ဂွင်.ဝုး ဂိဂိယု,ပိသေ,သခေယဝ်း;။

တီးတွင်း = ခေးဂိဂိယု,ပိသေ,သခေ ကခဲးယု,ဟံ,ခေ;ဂိဂိယု,ခေ. ပုးယင်းဝုး ဟံ,လင်ဂိဂိယု,လှိုင် ဂိဂိယု,ခခေ,လှိုင် ပုးလမ်းမုး “သေစလး;” ခေးခေ.ခေ တေလံးမမ်းမံးဝုး ပိခဲးခေးဂိဂိယု,ပိသေ,သခေယဝ်း;။

လံးတံးမံး ဂိဂိယု,ပိသေ,သခေ မံးသွင်

လံးတံးမံးမံးသွင်ကမ်း တီးခေးခေ,မဝိသေ,သခေခခေ. ကဝ်နှိတ်း ပိခဲးသွင်တူဝ်သွင်ခခေ.ဂခဲးဂု,သေ တံးမံးလၢတ်းယဝ်း;။ ကခဲး,ခခေ ဂိဂိယု,+ဝုး

+ ခရၢ,မဝိသေ,သခေ ဝံ.ခဲးဂၢး; လံးယဝ်း။ ချးဂိဂိယျ,ဝိသေ,သခေ ထိုဝ်း
ခဲ.ကမ်း လံးဝံ.ပေံ,လင်ဂိဂိယျ,ယဝ်း။

ဂိဂိယျ + ခရၢ,မဝိသေ,သခေ

- ဥျ, + ဖဲးဖဲး
- လၢတ်; + လွံးလွံး
- တီမ်; + နီမ်.နီမ်.
- ဂျ; + ထိုဝ်းထိုဝ်း
- မတ်. + ဂိုမ်းဂိုမ်း

ဂိဂိယျ + ဝိသေ,သခေ

- ဥျ, + ဖဲးတျ;ဖဲးယဝ်း။
- လၢတ်; + နီမ်.တျ;နီမ်.ယဝ်း။
- ဂိခဲး + တၢခဲးတျ;တၢခဲးယဝ်း။
- ရှိတ်း + ထိုဝ်းတျ;ထိုဝ်းယဝ်း။
- ဂိခဲး + ထိုဝ်းစတ.ထိုဝ်းတျ;။

ဂိဂိယျ + ဝိသေ,သခေ

- ရှိတ်. + စတ.စတ.
- လၢတ်; + စတ.စတ.
- ပေျ. + စတ.စတ.
- နီမ်. + သုတ်းသုတ်း
- နီမ်. + သေပိုခဲး;
- နီမ်. + တၢခဲး,တၢခဲး,
- ဂိုခဲး + ခရၢ,ခရၢ,
- ယွဂ်း + ခရၢ,ခရၢ,
- ရှိတ်. + စတ.စတ.
- ရှိတ်. + သုတ်းပိုခဲး;ယဝ်း။
- ရှိတ်. + တျ;ရှိတ်.ယဝ်း။

တူဝ်ခေတုခ်းဂွမ်း

1. လံးလံးခ်း. ပွတ်းမုး တီးဂိုခ်း ဖွံးဖွံးယဝ်း။
2. ခၢင်းခမ်းခွင်,ခ်း. တီမ်းလိတ်း; ခီမ်း.စတ.စတ.။
3. ခၢ်းမွတ်,ငိုခ်းခ်း. လၢတ်းဂွမ်း သိုင်ယို,စတ.စတ.။
4. ဂတ်းခုး ဂိခ်းခပ်; ဝၢခ်းဝုးဝၢခ်းယဝ်း။
5. လံးခမ်းခ်း. ပေးမခ်းဂိုတ်းဂၢခ်း ဂိုတ်းစတ.ဂိုတ်းဝုးလူင်။
6. ကေးခၢင်းခ်း. ယွတ်း ခၢ,ခၢ,။
7. မုတူဝ်ခ်း. ဂို. သုတ်းသုတ်း။
8. ကံးလံး ဂိုတ်းဂၢခ်း ထိုင်းစတ.ထိုင်းဝုး။

ဖေ၊မၢခ်း = လံးတီမ်းမၢခ်းခ်း.စတ.ကမ်း (ဂိုဝုယု,ဝိသေ,သခ် + ဂိုဝုယု,) ဂိုဝုယု,ဝိသေ,သခ် ယု,ဂုတ်းခၢ,ဂိုဝုယု, မိးခ်း.ပိုင်လိတ်ဂုတ်းယဝ်း။

<u>ဂုတ်းရည်ပြ</u>	+	<u>စွာ</u>	=	<u>ကြိယာဝိသေသန</u>	+	<u>ကြိယာ</u>
ကောင်း	+	စွာ	=	ကောင်းစွာ	+	စကားပြော၏။
နွေး	+	စွာ	=	နွေးစွာ	+	လမ်းရှောက်၏။
မြန်	+	စွာ	=	မြန်စွာ	+	အလုပ်လုပ်၏။
မှန်	+	စွာ	=	မှန်စွာ	+	လုပ်ကိုင်၏။

<u>ကြိယာဝိသေသန</u>	+	<u>ကြိယာ</u>
ကောင်းကောင်း	+	လုပ်ပါ။
မြန်မြန်	+	စားပါ။
မှန်မှန်	+	လုပ်ပါ။

<u>ကြိယာဝိသေသန</u>	+	<u>ကြိယာ</u>
ပျင်းပျင်းရိရိဖြင့်	+	စာရေးနေသည်။
ပေါ့ပေါ့ဆဆ	+	မနေရ
သာသာယာယာ	+	စကားပြော၏။
ကောင်းကောင်းမွန်မွန်	+	နေထိုင်၏။

အလျင်အမြန် + စာရေး၏။
 အပြင်းအထန် + စာကျက်၏။
 အလေးအနက် + စဉ်းစား၏။
 အမြတ်တနိုး + ထား၏။
 အသာတကြည် + လက်ခံ၏။
 တပင်တပမ်း + လာရ၏။
 မဆုတ်မနစ် + ကြိုးစားပါ။
 မဝတဝ + စားခဲ့၏။

၁။ ကလေးသည် ကျောင်းသို့ လျင်မြန်စွာ ပြေးသွား၏။
 ကလေးသည် ကျောင်းသို့ မြန်မြန် ပြေးသွား၏။
 လုဂ်;ကွခဲ,ခိ. လီခဲးဂျ, တီးရှင်းရှီခဲး ဖွဲးဖွဲးယဝ်း။

၂။ အဖေသည် ပြေးညင်းစွာ လမ်းလျှောက်နေ၏။
 အဖေသည် ပြေးပြေး လမ်းလျှောက်နေ၏။
 အဖေသည် ခပ်ပြေးပြေး လမ်းလျှောက်နေ၏။
 ကူးခိ. ပံတင်းလူင်ယူ, လွံးလွံးယဝ်း။

၃။ လေမုန်တိုင်းသည် ပြင်းထန်စွာ တိုက်ခတ်၏။
 လေမုန်တိုင်းသည် အလွန်ပြင်းထန်စွာ တိုက်ခတ်၏။
 လူမ်းလင်းသီင်းခိ. ပတ်.ပဝ်,လူင်ယူ, ရှီင်းဝးရှီင်းယဝ်း။

၄။ အဒေါ်သည် ဈေးသို့ အလျင်အမြန်သွား၏။
 စမ;ပးခိ. ဂျ,တီးဂတ်, ဖွဲးဖွဲးယဝ်း။

၅။ မီးကို ပေါ့ပေါ့ဆဆ မလုပ်ကြနှင့်။
 ယျ,ဝိ.ဖှံး ရှီတ်းမဝ်မင်တျ။

၆။ မောင်မောင်သည် စာကိုမဆုတ်မနစ် ကြိုးစားကျက်၏။
 တံးတံး ခတ်းလွံးကခိ,လိဂ်;ယူ, ပေးကမ်,ရှုခိကမ်,တူခိ.ယဝ်း။

တုခဲးဂိဂျိယျ,ဝိသေ,သခေ သုတ်းခိ.ယဝ်း။

တွံးဝဲးဂျ = တူခဲးဂျး

- 1. ဝဲးဂျခဲးထၢမ် = မဲးခွဲးဝါကျ
- 2. ဝဲးဂျခဲးပၢ်းထၢမ် = ငြင်းဆိုမဲးခွဲးဝါကျ
- 3. ဝဲးဂျထံးပိတ်းဂွင်. = စေခိုင်းတိုက်တွံးဝါကျ
- 4. ဝဲးဂျပၢ်း; = ငြင်းပယ်ဝါကျ
- 5. ဝဲးဂျရှၢ်းတပ်. = တားမြစ်ဝါကျ
- 6. ဝဲးဂျယွဲးခဲးလဲးခဲးလဲး, = ဆုတောင်း၊ ကျိန်ဆဲးဝါကျ
- 7. ဝဲးဂျကုပမၤ, = ဥပမာဝါကျ
- 8. ဝဲးဂျခဲးထီ.ပီးဂဲး, = တိုက်ရိုက်ပြောဝါကျ
- 9. ဝဲးဂျခဲးသိုဝ်း; = ရိုးရိုးဝါကျ

1. ဝဲးဂျခဲးထၢမ်

“လံး ၊ ဧခေ, ရှၢ်, ရှိုဝ်, ရှိုဝ်, ရှၢ်, ရှိုဝ်, ထိုဝ်, ထိုဝ်, ထိုဝ်, ဖဲ, လှို, ကခဲးလှို, သင်, ကီးသင်, ထိုင်တး, ထွင်းတး,” ထိုဝ်ခဲး. တျ,တေဂဲး: သိုဝ်, ဝဲးဂျခဲးထၢမ်ယဝ်း။

တူဝဲးခဲးမဲးထၢမ်:

- 1. ထံးခဲး မဲးမိးငိုခဲးလံးပၢ်း,။
- 2. ခဲးဂဲးကွဲးခဲး,ခဲးဂေ, တေဂျ,ပွဲးယူ,ခေ,။
- 3. ထံးထံး တေဂျ,ရှိုဝ်းရှို ခဲးရှၢ်.။
- 4. ထံးထံး မဲးတေဂျ,ထွင်းရှိုဝ်းရှိုဝ်.။
- 5. ထံးထံး မဲးတေဂိခဲးခဲးရှိုဝ်.။
- 6. ပပ်.လိဂ်းမဲး လံးပခဲးဂျးရှိုဝ်.။
- 7. တေဂျီထံးထိုင်.ရှိုဝ် ရှိုးပေးထံးထံး.။
- 8. ပပ်.လိဂ်းကခဲးလှို ပီခဲးခွင်ထံးထံး.။
- 9. မဲးတေဂျ,လှို.။

- 10. ပီခ်းဃ် ဂိခ်းခဝ်းယူ၊
- 11. ခၢင်းခၢင်း နှိတ်းသင်ယူ၊
- 12. လံးလံး ဂိခ်း ဂီးသင်။
- 13. လိုင်တုး လံးလံး ဂျးပွဲး။
- 14. လွင်းတုး မွဲးပီခ်းပူ၊ဂေ၊

လံးတံးမံး၊မၢခ်း၊ မီးသွင်မိပ်း

- (က) အမေးပုဒ်မပါ “လော၊ လား” ရေးနည်း။
- (ခ) အမေးပုဒ်မပါ “လဲ၊ နည်း၊ တံး” ရေးနည်း။

(က) အမေးပုဒ်မပါ ရေးနည်း

- ၁။ သင်ထမင်းဆာသလား။ (လော)
- ၂။ ခင်ဗျားတို့ မန္တလေးကို သွားကြမလား။ (မည်လော)
- ၃။ မောင်မောင် သင် ထမင်းစားပြီးပြီလား။
- ၄။ နက်ဖြန် အမေတို့ ရောက်ကြမည်လား။

(ခ) အမေးပုဒ်ပါသော မေးခွန်းဝါကျ

- ၁။ မည်သူသည် စာမေးပွဲ အောင်သနည်း။ (သလဲ)
- ၂။ ဘယ်နှစ်နာရီ ထိုးပြီးပြီလဲ။ (နည်း)
- ၃။ ဘယ်နာရီ ထိုးပြီတံး။
- ၄။ အမေတို့ ဘယ်မှာ (အဘယ်မှာ) တည်းခိုကြမလဲ။
- ၅။ အမေတို့ ဘယ်မှာ (အဘယ်မှာ) တည်းခိုကြမည်နည်း။
- ၆။ အမေတို့ ဘယ်မှာ (အဘယ်မှာ) တည်းခိုကြမည်တံး။
- ၇။ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်နေ့ သွားကြမလဲ။
- ၈။ အမေတို့ ဘယ်တော့ ရောက်ကြမှာလဲ။

2. ဝဂ်.ဂျဟဂ်;ထာမ်

ခေးဟဂ်; + ထာမ်

ကမ်,လှ်; + ရှု.

ကမ်,ဂျ, + ရှိုဝ်

ကမ်,ဂိခ် + ရှိုဝ်.

ကမ်,ခွခ်; + ဧခေ,

ငြင်းဆို + မေးခွန်း

မဟုတ်ဘူး + လား။ (လော)

မသွားဘူး + လား။ (လော)

မစားဘူး + လား။ (လော)

မအိပ်ဘူး + လား။ (လော)

တီးတွင်း = တီးခံ,လင် “ကမ်, - ”ခံ. ကမ်ဂိဂိယု, ကမ်လှ်မုးသွဲ,
ဂေးလံ; လာတ်;လံ;၊ တီမ်;လံ;ယဝ်;။

တုဝ်ခေတုခ်;ဂျမ်း

1. လံးလံး ကမ်,ဂျ,တီးရှိုင်းရှိုခ်;ခမ်းရှု.။
မောင်မောင် ကျောင်းကို မသွားဘူးလား။
2. ယိုင်းလု. ကမ်,တီမ်;လိဂ်;ရှု.။
မလှ စာမရေးဘူးလား။
3. ဂွပ်;သင် လှိုင်းသူ ကမ်,ဂိခ်ခပ်;။
ခပ်ဗျားတို့ ဘာကြောင့် ထမင်းမစားကြတာလဲ။

3. ဝဂ်.ဂျလှ်.ဗိတ်;ဂွင်.

“လေး၊ လူ၊ ခေး၊ လူခေး၊ ရှေ့ခေး၊ လား” လှိုင်းခံ. ဂပ်;သွဲ,ဝဂ်.ဂျ
လှ်.ဗိတ်;ဂွင်.ယဝ်;။

ဗိတ်;မာခ်;

“လော့၊ စမ်း၊ ပါ၊ ပါဦး၊ ပါရစေ၊ ပါစေ ဖို့ ၊ ရမည်၊ ရမယ်” လှိုင်းခံ.
ဝံ.လပ်;ဗိတ်;လင်ဂိဂိယု,သေ တီမ်;လာတ်;ယဝ်;။

တုပ်အတူခင်းဂွမ်း

1. ကွခ်ခင်းခင်းလင်းလင်းလင်းလင်း။
အစွမ်းကုန် ကြိုးစာကြလော့။ အစွမ်းကုန် ကြိုးစားကြပါ။
2. ကပ်ခွခ်.မူးလူး။
ဒုတ်သွားယူစမ်း။ ဒုတ်သွားယူပါ။
3. လီးလီး မူးမူးခင်းခင်းလင်းလင်း။
မောင်မောင် မင်းခဏ လာစမ်းပါ။
4. လီးကွခ်, မူးဂျူးမွတ်, ရှုံးမးသူလူခေး။
ညီလေး မင်းတို့အမေကို သွားပြောလိုက်ပါဦး။
5. ရှိခင်းခင်း ပခင်းရှုံးကျူးသူခေး။
မင်းတို့အဖေကို ထမင်းပွဲ ပြင်ပေးလိုက်ပါ။
6. ဂျူးလူး၊ ဂျူးခင်းခင်း။
သွားချေ။ မြန်မြန်သွားစမ်း။
7. သို့... ရှမ်းတေသွခ်ခေး။
သင်တန်း စကြစို့။
8. မူးတေလီးဂျူးဂျူး။
မင်းသွားရမည်။

ခေးလုံ. ဂျေ.တီးသမ်

ရှုံး ----- ဧလေး။ ----- ပါစေ။
 ရှုံး ----- လူး။
 ရှုံး ----- ကိတ်ခင်းခင်း။

1. ရှုံးလုတ်ကွခ်,ခွခ်ခင်းခင်းလင်းလင်း။ ကလေးအိပ်နေပါစေ။
2. ရှုံးမခင်းဂျူးလူး။ သူသွားပါစေ။
3. ရှုံးလီးလီးမူးတီးဂတ်လူး။ မောင်မောင်ကို ငါ့ဆီလာပါလို့ ပြောစမ်း။
4. မွတ်,ရှုံးမးရှမ်း သူင်,ခင်းမူး ကိတ်ခင်းခင်းခေး။
ကျွန်တော် အမေကို ပစ္စည်းပို့ပေးဖို့ ပြောပေးစမ်းပါကွယ်။

4. ဝဂ်.ဂျဟဂ်;

- ကမ်,နှိတ်း = မလုပ်ဘူး (ပေ) (ချေ)
- ကမ်,ဂျ, = မသွားဘူး (ပေ) (ချေ)
- ကမ်,နှိတ်းလိ; = မလုပ်နိုင်ဘူး (ပေ) (ချေ)

တူဝ်ခေတူခင်းဂျမ်း

1. တီးတီး ကမ်,ဂျ, တီးရှင်းနှိတ်းခင်း။
မောင်မောင်သည် ကျောင်းသို့ မသွားချေ။ (ဘူး၊ ပါ။ ပေ)။
2. လိဂ်းခိမ်. ဂပ်ခး တီးမိ;ကမ်,လိတ်းလူင်။
ဒီစာကို ကျွန်တော်ရေးတာ မဟုတ်ဘူး။
3. စမးရှင်း ယင်းကမ်,မး။ ကျွန်တော် အမေ မလာပါ။

“ကမ်,သူး၊ ကမ်,ပေး၊ ကမ်,ပိ,” တီးလွင်းပပ်, ဃေံ,လင်သမ်ချေးခိမ်. ပေးသို့,ပခမ် ဂိဂိယု,ခိမ် လိုင်းခိမ်.ဂေး; ပိခမ်မးချေးဟဂ်းယပ်;။ ဂိဂ်,သမ်. “ကမ်,လိတ်း” တီးလွင်းပပ်,ခခမ်. ပေးသို့,ပခမ်ခခမ်, သေကခမ်သေကခမ် ပေးခိမ် ပိခမ်မးချေးဟဂ်းခခမ်,ဂခမ်ယပ်;။

တူဝ်ခေ

1. တီးတီးခိမ်. ကမ်,သူး (ကမ်,ပေးသူး) တူလိင်းငမ်းတူင်။
မောင်မောင်သည် ရုပ်ရှင်ကို သိပ်မကြည့်ပါ။
2. ခခမ်.ခိမ်. ကမ်,ပေးဂိခမ်။
ဤရေသည် မသောက်လောက်ပါ။
3. တီးတီး ကမ်,ပိ,လုဂ်.။
မောင်မောင် မထသေးပါ။
4. ခခင်းခမ်းမခင်းခိမ်. ကမ်,လိတ်းစမးရှင်း.။
နန်းရွှေကြည်သည် တခုလပ် မဟုတ်ပါ။

5. ဝဂ်.ဂျုဂျာမ်;တပ်.

တု,ဗွဲ;ပေးပီခ် “ဂိဂိယု,” ဂျာမ်;တပ်.ခေခ်. ဗေံ,ခေးဂိဂိယု, တင်း သိုင်; ကပ်ခေး “ယု၊ ယုပေ ကမ်,လံး; ကမ်,တပ်. ကမ်,လူဝ်,” လိုဝ်းခံ. သေကခ်သေကခ် သွဲ,ပခ်ခ် ပီခ်မုးခေးဂျာမ်;တပ်.ယပ်;။

ဗေံ,တံး

ယု,ဂီတံး
ယု,ပေဂျု,
ကမ်,လံး;ခွခ်း
ကမ်,တပ်.လတ်;
ကမ်,လူဝ်,တံး;

ဗေံ,မၢခ်း

မလုပ်နှင့်
မသွားနှင့်
မအိပ်ရ
ပြောစရာမလိုပါ
ရေးစရာမလိုပါ။ မရေးရ။

1. လံးလံး မွဲး ယု,ဂီတံးဂံး။
မောင်မောင် သင်မကောင်းတာကို မလုပ်နှင့်။
2. ခင်းခင်း မွဲးယု,ပေဂျု, ကပ်,ခမ်.မပ်း။
နန်းနန်း သင်သည် ရွေ့လီမြစ်တွင် ရေသွားမချိုးပါနှင့်။
3. မွဲးကမ်,လူဝ်,လတ်; ခိုဝ်းပိုခ်း။
သူများအကြောင်းကို မင်းပြောစရာမလိုပါ။
4. မွဲးကမ်,တပ်.ထိုင်ဂပ်။
ငါ့ကို မငြင်းပါနှင့်။ ငါ့ကို ငြင်းစရာမလိုပါ။

ခေးဂျာမ်;တပ်. ဂျေ.တံး;သမ်

ပေးဗွဲ;လွဲ.ဂျေ.ခိုင်; ဂျာမ်;တပ်.တင်,ဂျေ.ခံ “ယု,ဗွဲ;” ကပ်တူဝ်ခံ. ယု,ဗေံ,ခေး; ဂိဂိယု,သေ တံး;လတ်;ယပ်;။ ဗေံ,မၢခ်း;စတ.လိုင် ကပ် “စေ နှင့်” ခံ.ဂပ်းသွဲ,ဗေံ,လင် ဂိဂိယု,ဂျာမ်;တပ်.ပေးခံ ပီခ်မုး ခေးဂျာမ်;တပ်. ဂျေ.တံး;သမ်ယပ်;။

တူဝ်ဇခမေခ်း

1. ယၢ,ရှ်း လုဂ်းကွခ်ခပ် မေး။
ကလေးများကို မဆူညံစေနဲ့။
2. ယၢ,ရှ်းလုဂ်းကွခ်ခပ် ကာပ်,ခမ်. တီးခမ်.မာ်း။
ကလေးတွေကို ရွှေလီမြစ်မှာ ရေမချိုးပါစေနှင့်။
3. ယၢ,ရှ်းလုဂ်းကွခ်ခပ် ခိုခ်းတူခ်းမိ။
ကလေးများကို သစ်ပင်ပေါ် မတက်ပါစေနှင့်။

၆. ဝဂ်.ဂျယွခ်းသူး ငလ; ခေးလၢ,

*** လံးတံမ်;သွင်ကခ်**

1. ခီခ်းတေး; + ဝတ်.တၢ;။ (ကမ်,ခခ်) ဝတ်.တၢ; + ခီခ်းတေး;-
သေဂမ်း။
2. ရှ်း; + ဝတ်.တၢ; (ဂမ်,) ---- သေဂမ်း။

ဟံ,မၢခ်; = ဟံ,လင်ဂိဂိုယၢ, ဂူးကခ်ကခ်ခခ်. ပေးကပ်တူဝ်
 “စေသတည်း၊ စေသော်၊ ပါစေပါလို၏၊ စေသား” လိုဝ်းခံ. သှ်,ခံ ပီခ်မး
 ခေးသူးယွခ်းငလ;ခေးလၢ,ယပ်; “စေရဲ. -” ခေးခံ.စေ.လမ်း လွံ.တီးခေး
 လၢ, ဂမ်းခမ်ယပ်;။

တူဝ်ဇခမေခ်းကမ်း

1. သတ်.တၢ,တင်းသီင်း; ခီခ်းတေး; ရှ်းဂင်းလွတ်;ခီခ်သေဂမ်း။
 ရှ်းဂင်းဂီ တာင်းမံ;လွံသေဂမ်း။ ရှ်းဂင်း တာင်းခခ်လွံသေဂမ်း။
 ရှ်းဂတ်းယီခ်သေဂမ်း။
 သတ္တဝါအားလုံး ဘေးရန်ကင်းပါစေ၊ ကြောင့်ကြကင်းပါစေ။
 ဆင်းရဲခြင်းကင်းပါစေ၊ ချမ်းသာကြပါစေ။

- 2. ဒီအ်းတေ; နှ်းကူးရှ်း ယူ,လီဂိအ်ဝါအ်သေဂမ်း။
 နှ်းကူးရှ်း ယူ,လီဂိအ်ဝါအ်သေဂမ်း။
 ဒို့အဘသည် ကျန်းမာချမ်းသာ ပါစေသား။
- 3. ဂွပ်းတင်းလီကအ်အိ.ဧလ; နှ်းလံးရှ်းထိုင် ခိပ်.ပါအ်,သေဂမ်း။
 ဤကောင်းမှု ကိုသိုလ်ကြောင့် နိဗ္ဗာန် ရောက်ရပါစေ။

ဝဂ်.ဂျချေးလု,

- 1. နှ်းမအ်း တူဂ်းငရိုးသေဂမ်း။
 သူ ငရဲ ကျပါစေ။
- 2. နှ်းမိုးတံလု. သေဂမ်း။
 မင်းသေခြင်းဆိုးနှင့် တိုးပါစေ။
- 3. နှ်းတံဂမ်းလိပ်လု; ပေးဂပ်လံးဝုး။
 ချက်ချင်းသေရစေရဲ. ကျွန်တော်ပြောမိရင်။

7. ဝဂ်.ဂျကုပမု,

အင်းဝဂ်.ဂျကုပမု,အိ. မိးဝိ.သွင်ကအ်။ (1) ကုပမု,အ- ခိုင်;ဧအ ကအ်ပိုင်;ရှ်းတင်းအမ်။ (2) ကုပမေယ ခိုင်;လံးကပ်တီဂ်;တုဂ် ကပ်တီဂ်; ကအ်ပိုင်;ကမ်,ရှ်းလင်းအမ် အိ.ယပ်;။

တုဂ်တီဂ်;မအ်း

အေးအင်းအင်းအိ. လိုအ်းလီအေ, ပေးအင်,လှိုင်မူအ်းယပ်;။
 အင်းအိ. လှိုင်မူအ်းအိ. ပိုင်ရှ်းလင်းအမ်ဧလ; ပီအ်ကုပမု,။ အေးအင်းအင်း
 အိ. ပိုင်ရှ်းလင်းကေ,ဧလ; ပီအ်ကုပမေ,ယ တုဂ်ကပ်တီဂ်;ယပ်;။

မီးလၢ်တံမ်;သွင်ယိုင်;

လၢ်းခိုင်; = “မိုခ်ခင်, လိုင်.ခင်, ငါးခင်, ပေးခင်, ဗီင်ခင်, ယိုင်;ခင်,” လိုဝ်းခံ. ပီခ်ခေးလီ. ကုပမၢ,ခေသေ ဝံ.ဗမ်, ခေး; ကုပမၢ,ခေ ခိုင်;ခေယဝ်;။

တူဝ်ခေတူခင်းဂွၢ်မးမခင်းလမ်း

1. ခေး;ကွခ်,ခင်းခင်းခံ. ခွင်,လိုင်ယူ, ပေးခင်, မွဂ်,ဂါးလဝ်းယဝ်;။ မလေးရဲ. မျက်နှာသည် နှင်းဆီပန်းကဲ့သို့(လိ) အနီရောင်သန်းနေ၏။
2. ခေး;တြးပီခ်လဝ်;ခံ. လီမုင်းလီယိုင်: ပေးမိုခ်ခင်, လိုင်ခင်မုခ်ခင်းယဝ်;။
3. ခမ်.ခံ. ခုခ်,ယူ, လိုင်.ခင်, လိခ်လိုင်ယဝ်;။ ရေသည် မြေခိုကဲ့သို့ နောက်ကျနေ၏။
4. ခိတ်,ခံ. မေးခင်းဂွင်,ယွင်, ငါးခင်, သိုင်,သီး ခင်းယဝ်;။ ဖါးသည် ခြသေ့ထိုင်နေသကဲ့သို့ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၏။

လၢ်းတံမ်;မံသွင်

ခင်းလၢ်းတံမ်;မံသွင်ခံ. မီးဝံ.သွင်ဝဂ်.ဂျယဝ်;။ ဝဂ်.ဂျရှုခ်ခေး; ပီခ် ဝဂ်.ဂျ ကုပမၢ,ခေသေ ဝဂ်.ဂျလိုခ်း(တုတိယ) သမ်.ပီခ်ဝဂ်.ဂျ ကုပမေ,ယ ယဝ်;။ တီးရှုခ်ခေး;ဝဂ်.ဂျ ကုပမေ,ယခေခမ်. တေလံ;ကပ် “တေး;ခင်,” တူဝ်ခံ. လုံ.တိုဝ်းယဝ်;။

1. သိုင်,သီးခံ. မေးခင်းဂွင်,ယွင်,ယဝ်;။ တေး;ခင်,ခေခမ် ခိတ်,ခံ.ဂေး; မေးခင်းယဝ်;။
2. ခုဂ်.ယၢင်းခံ. ခပ်သုတ်,လုတ်,ဝံ. တင်းတူဝ်ယဝ်;။ တေး;ခင်,ခေခမ် သျ,ခိုင်.ခင်းကွခ်,ခံ.ဂေး; ခပ်သုတ်,လုတ်,ဝံ.ယူ,ယဝ်;။

3. ဂင်ရှာပ်ခံ. ဒိပ်သွမ်,ဝိ.လိဝ်းငိဝ်းယဝ်း။ တေးဒေင်,ခေင် ခမ်.ပင်,လံ၊ ခံ.ဂေး; ဒိပ်သွမ်,ဝိ.ခေင်,ဂပ်,ယဝ်း။

ဇာ်,မာခ်; = “ကဲ့သို့ ၊ သလို ၊ လို” လံးကပ်ခေး;လိဝ်းခံ. သေတူပ် သေတူပ် ယူ,လပ်းဇာ်,လင် ကုပမု,ခေသေ တီမ်;လာတ်;ယဝ်း။

8. ဝဂ်.ဂျခေး;လိ.ပိင်းဂပ်,

ခေး;ဂွမ်းဂူခင်းဂေး.ခိုင်; ကခမ်မခင်းလာတ်;ဂျ,ယဝ်.ခေင်. ခေင်,ဂိုင် ဂေး.ထွမ်,ပေး;တေခပ်;လိခေင်. ကခမ်ခိုခင်းခိးလာတ်;ခေ ပိင်းခေင်, ဂေး.ငပ်; ငပ်; ခိးလာတ်;ခေခေခေ. ရှင်.ဝု; ခေး;လိ.ပိင်းဂပ်,ခိယဝ်း။

ဝတ်.တုး + လာတ်;တုး(မွဂ်,တုး၊ ခိးခေတုး) + ဂွမ်းဂေး.ပထမ

1. ကူးရှပ်း မွဂ်,တုး “ရှ်းမွ်းပွဂ်;ခိုခင်းဂိုခင်း” ခိးကိုဝ်း။ ဒို့အဖေက ပြောလိုက်တယ် “မင်းအိမ်ပြန်ပါလို့”။ “မင်းအိမ်ပြန်ပါလို့” ဒို့အဖေက ပြောလိုက်တယ်။

3. ခူးသွမ်လာတ်;တုး “ပေး;မွ်းခတ်းလိခေ မွ်းတေလံ;ထီ.ခိုင်;ကိုဝ်း” ခိးတုး။ ဆရာကပြောလိုက်တယ် “အကယ်၍ မင်းကြိုးစားရင် ပထမရနိုင်သတဲ့ ကွယ်”။

4. မိုဝ်းဝခင်းခိုင်; မုလိခမ်တူပ်ခိုင်;ခိ. ဝီခမ်လာပ်,ကပ် မာဂ်,မူင်းသေ ဂွပ်;ကမ်,ခိုတ်းခေ; လာတ်;တုး “မာဂ်;မူင်းခိ. သူမ်းခေ,ခေ.လူင်”တုးခိ ပံးဂျ,ယဝ်း။
တနေ့တွင် မြေခွေးတစ်ကောင်သည် သရက်ပင်ပေါ်က သရက်သီးကို ခုန်ဟပ်လိုက်ရာ မမှီသဖြင့် “ဤသရက်သီး သိပ်ချဉ်လွန်းတယ်”ဟူ၍ ဆိုပြီး ဖဲသွားလေ၏။

9. ဝၢ်.ဂျၢးသိုဝ်း;

ဝၢ်.ဂျၢးသိုဝ်း;ကၢခဲးဝဲးခဲး. ပီခဲးဝၢ်.ဂျၢ ကၢခဲးလွတ်;သေ လိုဝ်းပူခဲး. မၤးပီတဲ,လိုဝ်.ခဲးခဲး.ယဝ်း; ပီခဲးခဲးဂျၢမ်းပံသိုဝ်း;သိုဝ်း;ယဝ်း;။

1. ကံး;တံးခဲး. ဂျၢ,တံး;ရှုင်းရှိုခဲး မိုဝ်း;ဂၢင်ခဲး။
မၤဝဲးမၤဝဲးသည ကျၢင်းသို မနက်အချိန်တွင် သွား၏။
2. တံးခဲးယံးခဲး. ပီခဲးခဲးသွခဲးဂျၢ.ခဲးခဲး;ယဝ်း;။
မၤဝဲးခဲးယီသည ကျၢင်း;ဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်၏။
3. ဧမးရှုင်း ရှုင်းခဲး;ဖၢင်း တံး;ရှိုခဲး;ယူ,။
ဒို့အမေသည အိမ်မှာ ထမင်းဟင်း ချက်နေ၏။

တွခဲး;ဝၢ်.ဂျၢသုတ်;ခဲး.ယဝ်း.။

ခဲး;ခွတ်,ယွတ်;

ခဲး;လိုဝ်း;ကၢခဲးတၢင်,ဖိုခဲးမၤး ခိုဝ်းခဲး.(ခဲးခဲး.)ခဲးခဲး;ခဲး. ကပ်လံး;တံး; ရီပ်;မၤခဲး ခဲး,ရှိုဝ်ပေး;တေဂုမ်း,တူခဲး;ခဲးခဲး.သေ တံးမံး;ဝံ.ခဲး; လွခဲး.မ့ခဲး သတ်.တၢ,ခဲး. လံး;ဝဲး; မ့ခဲး;လီ တံးမံး;လီယူ,ခဲးယဝ်း;။ ပေး;လီပ်;ရှိုခဲး သွခဲး ကၢခဲး,ဂျၢ,လိုဝ် တေပခဲးလံး; ဂျၢခဲး,လီင်းရှၢခဲး သတ်.တၢ, တိုဝ်း;တွခဲး;မၤးယူ, ခဲး;ဖၢ,သျ,တံး;ခဲး; မၤခဲး;ဖၢင်း; ခဲး;ကၢခဲးဝဲး;ခဲးခဲး. ယုမ်း,ယမ်ယူ,ယဝ်း;။

ဂွမ်း;ဝဲး;ခဲး;ပပ်.ခဲး. လီင်း;ခဲးခဲး. လံး;တံးမံး;လိဂ်း;တံး; လိဂ်း;မၤခဲး; သတ်.တၢ,တံး;။ သတ်.တၢ,မၤခဲး;ဖၢင်း; ခဲး;မၤခဲး; ပွင်း;မၤခဲး; တူခဲး;ဂျၢမ်း;မၤခဲး; ခိုဝ်း;မၤခဲး; ရှုမ်း;ဂခဲး;ဂျၢ,ခဲး; တွခဲး;တၢ,တေပီခဲး;လံး; ဖၢ,သျ,တံး;-မၤခဲး;ဂျၢ; ဖၢင်း;တၢင်း;ပခဲး;ဝံ.ယဝ်း;။

ပေး;ရှု.သတ်.တၢ,ဂျၢ, ယိုင်း;ကၢခဲးယိုင်း;ကၢခဲးခဲး တင်း;ကၢခဲးလံး;မီး;ဝံ. လံး;ဝံ.ဂၢင်,သေး; ဖုဂု,လီပ်;ရှိုခဲး;ဖၢ,သျ, ဂျၢလံး;မိဝ်း;ခဲးခဲး. မိုခဲး;ဂခဲး;ယဝ်း;။

ဝှပ်းဝှပ်းသတ်.တၢ,ခဲ. ပခဲမၤပူင်,လှိုင်; ခဲးလံးတီမံးလံးလတ်းခဲ; လှိုင်, ပေးဝှပ်းခဲယဝှ်း။

ပီဂ်.သမ်.ဃေ,သျှ,ကမ်,မိုခဲဂခဲဂေး; ပေးလံးရှု.မိဝှ်းမခဲ: “ကခဲခဲ. ပီခဲဝိဃေ. ကခဲခဲ. ပီခဲခဲ,မဝိသေ,သခ - လံးမခဲ: သမ်.ရှိုတ်းခဲ. လံးရှပ်းသမ်.မီးခဲ. သမ်,ပခဲ,ထ = conjunction သမ်.ရှိုတ်းခဲဝိ. ရှိုတ်း ခဲသိုဝှ်,ဂခဲ” လဂျှ,ပေးခဲ မခဲ:ပီခဲလံးဃေ: လိဝှ်းမေးယဝှ်း။

ဝှပ်းခဲ ပပ်.သတ်.တၢ,ခဲ. မခဲ:လိဂ်.သေတၢ,ဂေး; ဝှပ်းဝှပ်း ဧခဝိ. တီးဂိပ်းမခဲ: လှိုင်;လိတ်းကပ်တီးယမ်မခဲ:သေ ပိုတ်,ခခဝိ.ခဲ; တေပီခဲ ကခဲဂမ်.ထီမံးရှိုင်း ဃေ;ရှပ်း.လိဂ်;လံးရှပ်းခပ်. ဃေ;ပီခဲ,ဃေ,သျှ,ရှပ်းခပ် ရှိုင်းပေး ငါးလှိုင် လှိုင်လှိုင် ပိင်းလှိုင်လံးယူ, ကခဲဝှပ်းခခခဲ. ယုမ်,ယမ်ခေတ.ယဝှ်း။

လှိုင်;တီမံးမေးခဲ. သင်လှိုင်;လံးမခဲ: ကမ်,မီခဲ;သဃေ,ဝတီးရှပ်းခဲ ခီခဲ:တေး; ဃေ;ရှပ်း.လိဂ်;ရှပ်းခပ် လီ.ခခတီးမခဲ: မေးဂုမ်ဂခဲ တီမံးလိဂ်; ပွင်,ဂခဲသေဂမ်: ကခဲဝှပ်းခဲ. ဃိတ်;ရှိုင်.ထိုင်သေ ခွတ်,ယွတ်;ဂျှ, တီးခဲ; ယဝှ်း။

ရှိုင်းပီးခွင်.တင်းသိင်း; ခိုခဲ;ယှိုင်,သုင်သေဂမ်:။

လတ်;ဝိသုတ်.ထ
လှိုင်;သွခဲလိဂ်; ဝတ်.ခခခဲ,တခခဲ,
ဝိင်းမူ,လေး။